

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-betűs betű sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyitász betű sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

POSTASZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, május 4.

Mai számunk főbb közleményei:

Választási mozgalmak.
Román választók Tisza István táborában.
Pörlekedés egy hercegi családban.
Döntés előtt.
Mágnás Ifjak uralma a Park-klubban.
Andrényi Károly — báró.
Új színházat Aradnak!
Regények az életből.
Színházi pletykák.

Báró Andrényi Károly.

Arad, május 3.

A hivatalos lap mai számának élén királyi kézirat jelent meg, amely egy kitüntetésre vonatkozik. A kitüntetésnek kettős jelentősége van. Az egyik bennünket, aradiakat illethet legközelebb. A másik azonban általános érdekű s ennél az oldalánál fogva az esemény fejezetet jelent a magyar rang-adományozások történetében.

A király gyoroki Andrényi Károly aradi vasnagykereskedőnek és törvényes utódainak a közjótékony-ság és a közgazdasági élet terén szerzett érdemei elismerésül a magyar bárói méltóságot adományozta.

A legfelsőbb helyről jövő megtiszteltetés azon kitüntetések mellé sorakozik, a melyekkel Arad város polgárai illeték Andrényi Károlyt. A város díszpolgárává tették s egy utca örök időkre az ő nevét viseli. Arad város polgárai a maguk cselekvésének igazát, helyességét láthatják meg-

pecsételve a király elhatározásában. S aradi ember előtt nem kell arc képet festeni arról a férfiról, a ki gondolkodásában, áldozatkészségében s jószívűsége megnyilatkozásának módjában bárói rang nélkül is a legelőkelőbbek közé volt sorozható. Megkapó példája volt ennek, amikor fia emléket úgy akarta legszebben megörökíteni, hogy a gyerekehalandóság csökkentésére nagy bőkezűséggel gyermekkórházat létesített s azt Arad városának ajándékozta. E mellett új és új alkalmat keres, hogy Arad szégyenei között a hatóság útján adományokat osszon szét, s felsorolhatatlan a száma azoknak a jótetteknek, a melyeket csöndben művel a humánus testületeken és az ügyefogyottakon.

De rendkívül jelentőséggel bír ez a kitüntetés azért, mert a bárói méltóság egy magyar kereskedőt ér. Ha csak Andrényi Károlyt, a nyolcszáz esztendősi armálissal bíró család sarját bárósítják, nem lenne különös esemény. De bizonyára országos föltűnést kelt, hogy egy hivatását űző, — mindennapos szót használva: aktív kereskedőt vezet be a király keze a magyar főurak közé.

Szorgos kutatással talán lehetne példát találni arra, hogy a kereskedői világból való egyén bárói rangot kapott. De azok így is kevesen voltak, — vagy a bankélet, vagy pedig az ipari vállalkozás terén működ-

tek. Vagy ha már kereskedők voltak, — mint például báró Kochmeister Frigyes, a budapesti kereskedelmi és iparkamara egykori elnöke, — ezek már maguk az üzletükkel nem foglalkoztak, s a kereskedelemnek nobile officiumait viselték. Andrényi Károly azonban ma is kereskedő, aki a hatalmas, két vidéki központnak rayonját ellátó vasüzletnek nemcsak gazdája, de annak vezetésében, belső életében az igazi kereskedő szorgalmával, egyszerűségével és pedanteriájával vesz részt. Akik ma, a kitüntetés első hírére, hozzá siettek, hogy üdvözlőljék: üzlete irodájában, vagy a tágas raktárak valamelyikében, alkalmazottai között találták. A bárói rang, amellet, hogy egy jó szívnek áldást osztó tetteit jutalmazza, egy kereskedőt díszít, aki a bárói ranggal is megmarad kereskedőnek.

Szép dolog, ha valaki elmondhatja, hogy egy kitüntetést nemcsak magának, hanem a családjának is szerzett. Még inkább fölemelő, ha valaki a maga hivatásának, a vele egy foglalkozást űzők társadalmi osztályának szerez megtiszteltetést. Ez a megtiszteltetés a magyar kereskedőségre hárit dísz. Hogy mennyi az értéke, megítélhetjük abból a felfogásból, amely némely rétegekben a kereskedői pályán levők felől csak a közelmúltban is uralkodott. Aradon például tíz év előtt megesett, hogy egy kereskedőnek nem akarták a tar-

Ébredés . . .

*

— Ernő, te nagyon felületesen veszed a tanulást. Hanyag vagy. Az osztályfőnököd panaszkodott rád.

Ernő, a tizenhét esztendősi sápadt arcú gyerek bágyadtan emelte fel tekintetét és egy mély sóhajjal felelt e szavakra.

— Szorgalmasabb légy, Ernő. Anyádnak csak keserűséget szeresz, ha félvállról veszed a tanulást.

— Hiába figyelmeztet Ella néni. Az iós szó nem használ nekem. Belátom, hogy hanyag vagyok, de akaratom ellenére történik ez. Ne figyelmeztessen Ella néni.

Ez az „Ella néni” egy harmincöt esztendősi, molett, finom arcú asszonyka volt. Egész lényén valami bájos leányosság émlött végig és most is, a hogy intette a fiút, úgy tűnt elő, mintha a gyöngéd leányzóvér intézné figyelmeztető szavait öccséhez. Pedig Ernő még csak rokona sem volt. Egy jó barátjának volt a fia, aki vidéken lakván, megkérte Ella asszonyt, vegye magához a fiút addig, a míg az iskolai elfoglaltsága miatt kénytelen a fővárosban lenni.

Ella asszonynak nem volt gyermeke és így szívesen teljesítette barátjának kérését. Ernő tehát az iskolai éveket ott töltötte Ella asszony házában. Mint első gimnazista került oda.

— Tudod mit, Ernő? — folytatta gyöngéden Ella asszony. — Ezentúl felmondod ne-

kem mindig a leckét. Helyes? Így legalább ellenőrizhetlek és ha nem tudnád, akkor aztán addig tanulnánk a leckét együtt, míg nem tudod alaposan.

— Már ismét a leckével jön elő Ella néni... Ne gyötrődjön tovább ezzel. Az én fejembe nem megy a tanulás... En egy szerencsétlen fiú vagyok...

— Mit beszélsz fiam? Ismételd csak meg. Szerencsétlen és boldogtalan vagyok...

— A tizenhét esztendősi Ernőcske mondja ezt? Akinek egy szerető anyja van, akit elhalmoznak minden jóval, akinek nincs egy teljesíthetetlen kívánsága, aki...

— Ne folytassa Ella néni...

— Cafold meg előbbi szavaidat. Mondd, hogy tévedtél.

— Nem tévedtem...

— Bizonyosan jól kikaptál az iskolában Ernő fiam? Ugy-e? És most ezért ez a nagy elkeseredés. Ja, ahol hiányzik a szorgalom, ott meg van a tanuló bánata... Bezzeg fiam, ha törekvő fiú volnál, más kedélytől jönnél baba az iskolából. Pedig ez az év a legnehezebb. Jön a matura. Érett fiú leszel. Nem örülsz az érettséginek?

— Mondtam Ella néni, nem örülök én semminek... Az én életem egy eltévesztett élet... Én csak azért jöttem a világra, hogy szenvedjek... Ugy fogok elhervadni, mint az ardon nyíló virág, elhagyottan, észrevétlenül... Nem fog tudni senki az én bánatomról... Magammal viszem a sirba...

— Már a sirról is beszélsz. No, ez érdekes, Ernő fiam.

— De mennyit gondolok a sirra, az elmúlásra... Ha maga tudná, Ella néni... Ha maga tudná, hogy mi megy végbe az én lelkemben... Ha maga tudná, hogy én mily szerencsétlen vagyok.

Ella asszony ezen a napon levelet írt Ernő anyjának: „Fiadon nem ismerem ki magam. Lehagolt, elkeseredett, mint akit valami nagy baj ér. Megmagyarázhatatlan előttem e viselkedése. Neked nem írt semmiről?”

Két nap múlva visszajött a válasz: „Ernő leveleiben nem tesz semmiről említést. Nem panaszkodik. Bizonyára az iskola. Nem bánom, ha nem is tulbuzgó a tanulásban, a fő, hogy átjöjjön.”

*

— Ma ismét panaszkodott az osztályfőnök, Ernő. Ha ily előmenetelt tanusítasz továbbra is, meg fogsz bukni.

— Akkor megbukom.

Többet nem szólt. Málán, elgondolkozva nézett maga elé. A szemei színtelenek voltak és a vállai rángatózásáról látszott, hogy elfojtva sóhajtozik.

— Ernő fiam, te valamit titkolsz. Kifogásod van talán valami ellen? Légy hozzám őszinte, mint az anyád lennék...

— Jelen körülmények között éppen az anyámhoz nem lennék őszinte...

— Szóval neked titkod van fiam. Ez iga-

talékos tisztí rangot megadni, mert az üzletében maga is a vevők kiszolgálásával foglalkozott.

A kereskedelmet az ilyen kitüntetéshez azok juttatják, akik maguk is szeretik a kereskedelmet. S a magyar gazdasági életnek legértékesebb része az a jelenség, amikor a kereskedelemben is patricius-családok alakulnak; amikor a kereskedői hivatás a régi, patinás céggel apáról-fiúra, unokára száll át s amelyben a fiu azzal igyekszik az őseihez méltó lenni, hogy az üzletet a maga erejéből minél nagyobbá, erősebbé tegye. A magyar kereskedői családfák száma nem nagy. Budapesten s a vidék nagyobb városaiban alig találni néhányat. S a kevesek közül a legtekintélyesebb az Andrányi-családé, amelynek ezidőszereint való feje a tekintély, a sikerek s a társadalom tisztelete mellett a korona elismerését is kivívta.

A kormány, amikor e kitüntetés iránt a királynak előterjesztést tett, a kereskedelem igazi megbecsülésének, a kereskedői munka értékelésének dícséretes jelét adta, amelyet ép azért illet elismerés, mert eddig oly ritkán volt rá példa. Arad pedig, a kereskedelem és ipar vállain emelkedett város kétszeresen büszke lehet, hogy az, akit polgárai közül arisztokratává tett a király, szintén kereskedő, a polgári munkának embere.

Uj udvari tanácsos. A király jánosi Engel József földbirtokosnak az udvari tanácsosi címet adományozta.

A nagyszombati román püspök beiktatása. Nagyszombatról táviratozzák: Cristea Miron új karánsebesi püspöknek ma volt a beiktatása. A szertartásokat Metianu János metropolita és Pap János aradi püspök végezték.

Választási mozgalmak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3. A.

Krauszhar Károly képviselőjelölt e hó 8-án d. e. 9 órakor Ujaradon a Wallinger-vendéglőben tartja programbeszédét. Philipp János képviselőjelölt e hó 2-án bejárta a választókerület keleti részében elterülő községeket, mint Kisszentmiklós, Kisfalud, Németség, Keresztes, Ráthát, Fibi, Főregyházát. Hírlik, hogy Pavlovits dr. ügyvéd Justh-párti programmal fellépett. Melléje sorakoznak Majláthfalva magyar és Varjas szerb választói.

Nyirbogdányból jelentik, hogy Horváth József dr. Kossuth-párti és Vay Gábor gróf Justh párti között rendkívül erős küzdelemre van kilátás. Horváth dr. tegnap Kótajon, Vay gróf Nagyhalász községben mondott programbeszédét.

A halmi választókerület függetlenségi párti jelöltje, Földiák Gyula, vasárnap tartotta programbeszédét a kerület központjában, Halmiban. Földiák nagy tetszéssel fogadott programbeszédében az egységes függetlenségi párt jelöltjének vallotta magát és a választói jog, valamint a gazdasági önállóság tekintetében ugyanazokat a követelményeket állította fel, mint amelyek a Justh Gyula elnöklése alatt álló függetlenségi és 48-as párt programjában foglaltak.

Dabrecen város III. kerületének választópolgárai, tekintettel arra, hogy Csanak János, a kerület volt képviselője nem szándékozik újból fellépni, Kőrössi Kálmán dr. ügyvédet jelölték a Justh Gyula elnöklése alatt álló függetlenségi és 48-as párt programjával. A munkapárt jelöltje Láng Lajos.

A szakolcai kerület gazda és iparos közönsége Oszánik Lajos dr. szakolcai római katolikus plébánost kérte fel a képviselőjelöltség elfogadására. Az esperes-plébános pártenkívüli programmal vállalta a jelöltséget és programbeszédében egyrészt a kisgazdák és kisiparosok érdekeinek felkarolását, másrészt az általános, egyenlő és titkos választói jog megvalósítását üzte ki céljajul. Ellenjelöltje Kostyál Miklós dr. munkapárti programmal.

A kunszentmártoni kerületben meglehetősen csendes mederben folynak a választási küzdelmek. A függetlenségi és 48-as párt jelöltje Bozóky Árpád; a munkapárti jelölt Kiss Ernő dr.

A nagykarolyi kerület pártonkívüli függetlenségi és 48-as képviselőjelöltje, Karolyi József dr. gróf, május hó 10-én érkezik Nagykárolyba, ahol aznap programbeszédet tart.

A nagylaki kerület legfontosabb községében, Földeákon, vasárnap függetlenségi gyűlést tartottak, amelyen a kerület népszerű képviselőjelöltjének, Nagy Sándor dr. kisérétében Nagy György és Varságh Zoltán jelentek meg a függetlenségi párt országos központja részéről.

Pozsonyból jelentik: Bartal Ferenc, a dunaszerdahelyi kerület volt Kossuth-párti képviselője visszalépett a jelöléstől. A nemzeti munkapárt jelöltje Pálffy Sándor gróf.

Orsováról jelentik: A karánsebesi kerület munkapárti jelöltje, Burdia Szilárd tegnap délután érkezett Orsovára, a hol lelkesen fogadták. Burdia programbeszédét mondott mintegy 1000 választó előtt. A 67-es kiegyezés híve és pártjával ezt tüzte zászlajára, mert csak ez a párt hivatott a nemzet és király között a békét létrehozni. Minden képviselőnek — ugymond — elsőrendű hivatása először a nemzet, azután a kerület és a polgárság érdekeit szolgálni. Így tesz ő is, a ki nem üres szónok, de a tettek embere. Este Burdia tiszteletére 200 terítékű banket volt. A polgárság fáklyásmenetet és tűzijátékot szándékozott rendezni, de a szakadó eső miatt elmaradt. Burdia ma Toplecen és Mehádián, holnap pedig a dunamenti falvakban tart programbeszédet.

Más jelentés ezt mondja a programbeszédéről:

A karánsebesi választókerület bozovicsi járásában Burdia Szilárd nemzeti munkapárti jelölt tegnap mondott programbeszéde után Viád Aurél nemzetiségi jelölt választói összehaverkedtek Burdia választóival. A véres verekezésben egy Burdia választót agyonvertek, két másik választó halálos sérüléseket szenvedett.

Kiskunhalasról jelentik, hogy az ottani függetlenségi párt Justh Gyulát jelölte. A kiskunhalasi kerületet eddig Szabó Mihály képviselte, aki a függetlenségi párt kettészakadása-kor Kossuth Ferenchez csatlakozott.

Ifjabb Röser János gyertyamosi lakos, hírhedt pángermán agitátor, mint a temesvármegyei kisbecskereki választókerület önjelöltje e hó elsején kiszállott Szentendrára németajku községbe, hogy megmértelje ezt a pángermán eszméktől igazán mentes, derék hazafias sváb népet. Élénk világot vet azonban

zán érdekes. És mi forog a dolog körül? Erre roppantul kíváncsi vagyok.

Ernő most hangosan felsóhajtott. Felpattant helyéről és egy összehajtott papírlapot adott át Ella asszonynak.

— Mi ez?

— Olvassa el.

Apró kuszált sorokban ezt olvasta Ella asszony:

Ha nem tudtam volna, ki vagy...

Es nem láttalak volna soha

Most nem lennék boldogtalan

Nem szállt volna bu arcomra...

— Hiszen ez vers! — nevetett pajkosan Ella asszony. És hozzá szerelmes vers. Tehát itt a bibi, fiacskám... Gyorsan, gyorsan elő a gyónással. Ki az a kis lány? Mi a neve? Szőke vagy barna?...

Ernő mintha nem hallotta volna e szavakat, kikapta Ella asszony kezéből a papírlapot és szakadozottan szökött:

— Még nincs befejezve ez a vers. Folytatása is lesz. Rimembe kellett öntenem azt, a mi a szívemen van, mert szavakba azt nem önthetem...

A fiad szerelme. — Irta mosolygó arcú Ella asszony Ernő anyjának. — Hogy kibe? Ezt nem tudom. Faggattam őt minden irányban, de a szívének titkát nem árulja el. Ne dorgáld meg ezért. Minden diák életében kipattan egy napon valami erősebb érzés, mert elvégre a gyerekszív örökké nem lehet öntudatlan...

Visszajött a válasz.

„Övd őt Ella! a leánytársaságoktól. Szabad idejében ne engedj soha el. Övd őt édes Ella! Vedd magad mellé és vigyázz rá. Örd őt a mosolygó leányarcoktól...”

*

Elérkezett az érettségi napja.

Ernő már hajnalban talpon volt. Nyugtalanul járt-kelt szobájában és mohón figyelte az óra mutatóját. Hogy miért? Maga sem tudta.

Odakünn szépen kivirradt és ő még akkor is elgondolkodva járt fel- és alá, mikor a szobalány a reggelijét vitte neki.

— Zuzsi — kérdezte — rekedten, Ella néni már fenn van?

— Igen. Ma nagyon korán felkelt, mert a nagyságos ur kora reggel elutazott.

Alig, hogy a szobalány kiment, Ernő lábujjhegyen Ella asszony szobájába sietett. Az épp a tolejt tükör előtt ült. Fésülködött. Szőke haja hullámosan omlott végig vállán és mialatt a fésűt végighurta rajta, halkan dudolt magában. Észre sem vette, mikor Ernő bejött. Csak arra eszmélt fel, mikor valaki végigsimította vállán a haját.

— Te vagy az, Ernő fiam?

— Ilyen haját se láttam még soha életemben, Ella néni... Mintha aranyárga seelymet napsugárban fürdetnének...

— Kívánsz valamit fiam?

— Eltalálta Ella néni... Én most a maturára megyek. Ez izgalmas nap. De nekem nem lesz az, ha...

— Ha, — no folytasd, bátorította az asszony.

— Gyáva vagyok Ella néni. Gyáva, szerencsétlen, boldogtalan... Magismetlem ismét, nem is egyszer, hanem százszor... Ella néni ne mosolyogjon rajtam... Kínzó e mosolyával. Ella néni maga nem ért engem... Maga nem ért... Ha értene, tudom nem mosolyogna... Akkor sajnálna... Lám most is gyáva vagyok. Kérni szeretném magát valamire és nem merem...

— Bátran ki vele!

— Mindjárt bátor leszek Ella néni. Érzem, hogy gyűlik bennem az erő, az akarat. És tudom, hogy nem fog neheztem reám... De előbb engedje meg, hogy röviden elmondjak magának egy regényt... Egy fiúról szól. A fiu nőtt, nőtt, fejlődött. Nem látott maga mellett soha senkit, csak egy nőt. És mikor a gyerek a serdülő korhoz ért, valami langyos édes érzés kezdte melengetni szívét, valami soha nem érzett gyönyörűség szállta meg. Komoly gondolkodó lett és míg a világ csak a „gyermeket” látta benne tovább is, a gondolkodása, a érzelmei az öntudatos emberéi voltak... És figyelte a nőt, gyönyörűségére szolgált neki a mosolya, a hangja, a pillantása... A pillantása, ami mélyen belehatolt a szívébe... Gyönyörködött nőies természetben, a mozdulatában és napról-napra jobban érezte, hogy számára ez azon „eszményi nő”, mely meghozta nála az „öntudatra ébredést”...

A fiu feje lekonyult.

— Hol elvstad ezt a regényt, fiam?

Szentandrás község hazafiasan gondolkozó derék polgárságának érzelmeire az a hazafias esemény, hogy a képviselő önjelöltet a vasúti állomáson egyetlen lélek sem fogadta, úgy, hogy a községtől mintegy három kilométernyire fekvő vasúti állomásról bokáig érő sárban velt kénytelen Róser János kíséretével: Kremling János zsombolyai, Gábor József és Craciunescu Kornél temesvári ügyvédek, hasonló elveket valló társaival a községbe begyalogolni. A szégyenletes kudarc a társaságra nézve azonban csak a községbe való beköszölgésük után érte el legnagyobb fokát, mint-hogy a községben létező összes kocsmárosok kiközösítették a helyiségekben a programbeszéd elmondását nem engedték meg. Látván Róser ur, hogy Szentandrás község lakossága nem áll kötélnek, a hatósági kiküldöttnek kijelentette, hogy az utcán, a szabad ég alatt fog beszélni és érvényt fog szerezni elveinek. Midőn pedig Szentandrás főutcáján egy székre állva dübölt tájékozó szájjal az őt lehurrogó néphez kezdett beszélni, Tompa Antal községi jegyző, hatósági kiküldött figyelmeztetve a szónokot, hogy az utcán való agitálásra engedéllyel nem bír, tőle a szót megvonta. Róser ezután az összegyűlt nép gunyakaja mellett elsompolygott még idejében, mert csak a jelen volt csendőrség fedezetének köszönheti, hogy kiszállása végzetessé nem vált rá nézve.

Máramarosziget: Az itteni munkapárt Perényi Zsigmond br. főispán elnöke alatt értekezletet tartott, melyben sajnálattal vették tudomásul, hogy Nagy Ferenc a neki felajánlott jelöltséget nem fogadta el. A főispán indítványozta, hogy Mikszáth Kálmánt kérjék fel a jelöltségre, amit az értekezlet nagy lelkesedéssel elfogadott.

Rohonyi Gyula igazságügyi államtitkár Losoncban a vasúti állomáson nagy küldöttség fogadta. Rohonyi nagy ovációk között tartotta meg programbeszédét.

Félegyháza. Kazy József földmívelésügyi államtitkár csütörtökön tartja programbeszédét. Miután az ellenzék erőszakoskodásokra készül, a legmesszebbmenő intézkedések történtek arra nézve, hogy a rendet meg ne zavarhassák.

Nagyvárad. Tisza Kálmán gróf pünkösdi vasárnapján tartja programbeszédét Nagyszalon-tán és Sarkadon. A jelöltet elkíséri kerületébe Tisza István gróf is.

— Nem olvastam. Nem is hallottam . . . A regény boldogtalan hőse én vagyok és az eszményi nő pedig . . .

Ella asszony megszeppenve kapta össze aranyzóke haját és a kezét remegni kezdte. Nem tudott szólni. Az arca elhalványult és nyugtalanul nézett a fehér arcú remegő fiúra.

— Most az érettségre megyek Ella néni. Az a kívánságom, engedje meg, hogy megcsókoljam. . .

Ez boldoggá fog tenni és ha az ember boldog, akkor több az ereje . . .

Ella asszony lassan, finoman a fiú elé nyújtotta kezét.

— Nem a kezét akarom megcsókolni Ella néni . . .

Ella asszony hátrahúzódott.

— Az előbb mondtam, hogy mindjárt bátor leszek — folytatta csillogó tekintettel a fiú. — Most már nem leszek többé gyáva . . . és ezzel lihegve megölelte Ella asszonyt és erősen megcsókolta az arcát, a nyakát . . .

Ella asszony ezen a napon remegve írta Ernő anyjának:

„Arra kérsz, hogy fiadat óvjam a leánytársaságtól. Nem teszem . . . És ne tedd te se . . . Ha most hazamegy, vidd őt a pajkos, vidám fiatal leányok közé. Mindig csak leányok közé . . . Ne hagyd magára soha. Vidd az eleven, hűbeut ifjúság társaságába, ahol sok, nagyon sok a leány . . .”

Lia.

Román választók Tisza István táborában.

Vacsora a harmadik kerületben. — Viszsautasított koalíciós terror.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3.

Az aradi nemzeti munkapárt ma este a Csungán féle vendéglőben nagy vacsorát tartott, amelyen a III. kerületi román választók impozáns számban jelentek meg. Az értekezleten több felszólalás hangzott el, amelyek mindegyike igaz lelkesedéssel arra buzdította a választókat, hogy szívvel-lélekkel tartsanak ki a munkapárt zászlója mellett, amelyre egy nagy nevet, Tisza István gróf nevét írták fel. Az értekezlet mindvégig a leglelkesebb hangulatban folyt.

Buzdító szavak.

A felkészítő sorát Parecz Béla dr. kerületi elnök nyitotta meg, aki örömmel üdvözölte a szép számmal megjelenteket. Körvonallazza az értekezlet célját.

— Mindnyájan egyért küzdünk, — ugymond — ennek a városnak a boldogulásáért dolgozunk. Szükség van, hogy megismerjük, megértjük egymást. Különösen most van erre szükség, most, hogy egy nagy küzdelem előtt állunk. Mi egy országszerte híres névvel, Tisza István (Eljenzés.) névvel megyünk a küzdelembe.

Lelkes munkára szólítja fel a jelenlevőket, hogy azt a zászlót, amelyre Tisza István nevét írták fel, ne csak győzelemre, de fényes győzelemre vigyék.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után Nemess Zsigmond dr. szólalt fel románul s hosszabb beszédben kérte a jelenlevőket, hogy Tisza István mellé álljanak s az ő diadalán munkálkodjanak. Igéretet tehet, hogy ha Tisza lesz a város képviselője, szívvel-lélekkel fog munkálkodni a város s annak polgársága érdekében. (Eljenzés. Szetreászka!)

Kurticsán Miklós volt a következő szónok. Jól esik, — ugymond — hogy a mi nyelvünkön szólaltak fel s hiszi, megvan győződve arról, hogy Tisza István a város polgárságának ügyeit a szíven fogja viselni. (Lelkes éljenzés.)

Steff Miklós szintén románul beszélt. Azokat az előnyöket vázolja, amelyek a város s a kerület polgárságára háramlanak, akkor, ha Tisza lesz a deputát. (Eljenzés.)

Végül pedig arra kérte a románságot, hogy Tisza István megérkezésekor minél nagyobb számban jelenjenek meg az ő fogadására. Tisza István gróf maga is hadd lássa, hogy a románság összetart, s az ő pártján van. (Helyeslés.)

A leleplezett terroristák.

Figus Albert városi számvevő szólalt fel ezután:

— Ha nekünk valami kívánságunk volt, mindig magunkra voltunk utalva, egyetlen harmadik kerületi képviselő sem volt velünk. Ebben a politikai küzdelemben feltűnő jelenség, hogy a függetlenségi a III. kerületre és a tanyákra vetik magukat. Csak jelszavakkal dolgoznak, nem az elveket, hanem a személyeket állítják egymással szembe.

Az készlet különösen felszólalásra, hogy vasárnap a tanyán néhányan különösen az én személyemmel foglalkoztak s gyaláztak, hogy a III. kerületért én tenni is akarok. Ha csak a választási küzdelemből vettem volna ki a részemet, akkor hallgatnék. Én itt voltam akkor is, amikor egy III. kerületi képviselőt sem találtam, aki a mi érdekeinkért szállt volna síkra. Én itt születtem a III. kerületben, idevaló háztulajdonos vagyok s legalább háromszor annyi adót fizetek, mint Szalay Arnold. Nem tudom, hogy micsoda indolencia tehát Szalaytól, hogy mintegy megtiltja, hogy a ke-

rületben én beszélhessek. Nem is tudom kellő szóval illetni ezt a ténykedést. Kiskorúaknak tartanak bennünket, gyámság alá akarnak helyezni, s nem akarják tűrni, hogy szavunkat felemeljük. Ennek a korszaknak az ideje lejárt, ennek a kerületnek polgárai vannak olyan érettek, hogy nem szorulnak gyámságra. Ne terrorizáljanak bennünket, engedjék meg, hogy szabad kifejezést adjunk nézeteinknek.

Meg vagyok győződve arról, hogy ennek immár vége lesz, mi függetleníteni akarjuk és fogjuk magunkat ezektől a befolyásoktól.

Amikor a harmadik kerületnek ügyesbajos dolga volt, amikor a legelő kérdésről, az Erzsébetváros fásításáról, a közmunkák megszüntetéséről volt szó, irtam Szalay Arnoldnak, hogy legyen segítségünkre, akkor nem jött közénk, most pedig megtiltja nekünk, hogy a kerület dolgába beleszóljunk, annak sorsát mi magunk intézzük.

Ez nem tarthat tovább így, álljunk a sarkunkra, ne hagyjuk magunkat terrorizálni, tartsunk össze s ne hagyjunk a mi dolgainkba beleszólni illetékteleneket. Erre az összetartásra üritem poharam. (Viharos éljenzés.)

„Noldi testvér.”

Olár Jusztin volt az utolsó szónok, aki románul beszélt. Körülbelül ugyanazt mondotta, amit Figus, különösen pedig Szalay Arnold működéséről mondott nagy tetszés mellett éles kritikát. Majd Barabás Béla aradi bevonulásával foglalkozott, s rámutatott, hogy csak féltében vallotta magát az általános választójog harcosának. Végül arra kérte polgártársait, hogy ne vezettetessék sem magukat Szalay Arnoldtól, sem senki mástól; fogjunk össze — ugymond — mutassuk meg, hogy ebben a kerületben az lesz, amit mi akarunk, nem pedig az, amit „Noldi testvér” akar. (Viharos éljenzés.)

Ezután még több felkészítő hangzott, s a választópolgárság lelkes hangulatban a késő éjjeli órákig maradt együtt.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Etnát I a Vezuvig. A turista egyesület olaszországi kirándulásának rendkívül jutalmazó része lesz a jóni és tyrheni tenger partján teendő utazás, amely az Etna aljától Giardin Taorminából indul és Nápolyig tart. A jóni tenger változatos partvidéke, a regényes szikla alakulatok, a messinai tengerszoros, Reggio, Naxos, Nicca festői városok, várak, kastélyok, ókori várromok, bájos tájrézletek gyönyörködtetik a szemet. Messinából gőzkomp viszi át a vonatot Villa San-Giovanniba. A calabriai part, a tengerbe nyúló magas Apeninák merész építész, magas vasutvonaláról, borzalmasan fenséges látványt nyújt. A tyrheni tenger örökös morgás, zugás között hatalmas hullámhegyeket dob az óriás magasságu sziklafalakra és gyönyörű játékát harmonikussá teszi a magas sziklafalakról a tengerbe zuhanó számos vizesés. A partvidék belseje felé pedig meleg, barátságos színekben domborodik ki a vidékek látkepe. A nép festői viseletében, szőlő lugasok, füge és olajfaerdőkkel, sötét cyprusokkal, opuntinákkal és kaktuszokkal borított utak, hegyoldalak; hegytetőig emelkedő regényes fekvésű városok, falvak sajátos modoru építkezésekkel, a hegycsúcsokat koronázó és a görög, római, norman, szaracén, góth, longobárd időkre emlékeztető erdők, várromok, sasfészkek szemvidító képeket bontogatnak előttünk. Az excursió augusztus 7-től 26-ig tart. Jelenkezni lehet Bloch, Kerpel és Ingusz könyvkereskedéseiben, továbbá a turista egyesület szóval vagy írásban (Arad Vas-szálló). E helyeken kirándulási tájékoztató ingyen kapható.

ÚJ SZÍNHÁZAT ARADNAK!

Az építészeti bizottság ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3

Aradváros építészeti bizottsága ma délután ülést tartott, amelyen több kisebb ügy tárgyalása kapcsán egy nagyszabású terv látott napvilágot, mely megvalósulása esetén egy csapásra megszüntetné azokat az örökös és teljesen jogosult panaszokat, amelyeket a jelenlegi színház ellen állandóan támasztanak, másrészt pedig a város kulturális és szépművészeti fejlődését nagy mértékben előmozdítaná. Arról van szó, hogy a város a jelenlegi színház épületét teljesen átalakítsa és 600,000 korona költséggel egy modern, tágas és szép színházat emeljen. Beható eszmecsere után a bizottság úgy határozott, javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy a bizottság tervei és számításai alapján tegye megfontolás és tanulmányozás tárgyává az eszmét és amennyiben az építészeti bizottság adatait elfogadhatónak találja, határozza el a színház felépítését. A bizottságnak ezt a javaslatát Lócs Rezső fogja a legközelebbi közgyűlésen előadni.

Az építészeti bizottság üléséről a következőkben számolunk be:

(A színház fűtése.)

Az építészeti bizottság mai ülésének tárgya a színház központi fűtésére kiírt pályázat eredménye feletti döntés volt. Három ajánlat érkezett be. Geitner és Rausch budapesti cég Jajag-rendszerű fűtést ajánlott, melynek lényege abban áll, hogy különböző helyeken felállított nagy kályhák automata fejlesztik a meleget, amelyet aztán csőhálózatokkal elvezetnek. Minthogy ez a terv túl drága és nagy helyiségek fűtésére sehol alkalmazva nincs, a bizottság nem foglalkozott az ajánlattal. Épp úgy napirendre tért a bizottság a Magyar Benoid Gáz Részvénytársaság ajánlata felett, mely a régi rendszer szerint a színházat alulról akarja fűteni. A legelfogadhatóbb még a harmadik ajánlat, Haifel Sándor budapesti mérnöké, aki exhaustor rendszerrel akar véget vetni a fűtési mizériáknak. Exhaustorok útján a meleg levegőt felfelé nyomja, azután felülről lefelé bocsátja. Ez a rendszer sok helyütt alkalmazva van és mindenütt jól bevált. Azonkívül mindössze 32.000 koronába kerül az ajánlat szerint ez a fűtési berendezés. A bizottság elvben e mellett a terv mellett foglalt állást, de minthogy reméli, hogy versenytárgyalás útján sikerül majd az összeget lejjebb szorítani, azt javasolja a közgyűlésnek, hogy vegyék meg Haifel tervét 1000 koronáért, aztán tartsanak versenytárgyalást és amennyiben nem Haifel ajánlata lenne a nyertes, bízzák meg őt az építkezés vezetésével a mérnök- és építész-egylet díjszabásaiban megállapított díjak mellett. Ezt a javaslatot a bizottság egyhangúlag a magáévá tette.

(Nagy átalakítások.)

A központi fűtés kérdésével kapcsolatban felmerültek a színházátalakítási tervek. A jelenlegi állapotok ugyanis tarthatatlanok. A színháznak nincs foyerja, a folyosók szűkek, úgy hogy alig lehet rajtuk mozogni, gardrob egyáltalán nincs, azonkívül a színház, amely kétfelől is be van építve, nagy mértékben tűzveszélyes. Ezeket a bajokat csak nagyszabású átalakítások segíthetnek rövid időre. Ezek az átalakítások úgy történnének, hogy balfelől a Városi kávéházból, jobbfelől pedig egy üzletből vennének hozzá egy részt. Ezek az átalakítások, hozzávéve az új központi fűtés amortizá-

cióját, körülbelül 4000 koronával terhelnék meg évente a város budgetjét.

(Új színházi terv.)

Felmerült már most az a gondolat, vajjon érdemes-e újból beleölni vagy 80000 koronát ebbe a tűzveszélyes régi épületbe, amely az átalakítások után is belül éppen olyan kényelmetlen és szűk marad, mint volt ezelőtt és hogy nem volna-e jobb a toldozás-foldozás helyett a színházat egészen felbagyni és egy új, modern, nagyszabású színházat építeni a helyébe? A bizottság valamennyi tagja lelkesedéssel fogadta az eszmét, amely annál kevésbé kivihetetlen, mert a megtett számítások szerint ugyiszólván egy fillér új terhet sem ró a városra, mert a régi színház átalakítása után keletkező jövedelmek az új színház építési tőkéjének amortizációját teljesen fedezni fogják. Az erre vonatkozó számítások itt következnek:

Az új színház felépítése bele fog kerülni körülbelül 600000 koronába, a régi színház átalakítása üzlethelyiségekké és modern lakásokká körülbelül 200000 koronát igényel; ez összesen 800000 koronát tesz ki, melynek évi 6% os amortizációja lenne 48000 korona.

Ezzel szemben állanak a régi színházi épületből nyerhető következő jövedelmek:

1. A színház megszűnése után mindkét oldalon felszabadulna 40—40 méter, összesen 80 méter hely. Ebből 6 méterével számítva körülbelül 13 új, modern üzlethelyiséget lehet csinálni, az üzlethelyiségek tehát, 2000 koronás bért számítva, hoznak évente 26,000 koronát.
2. A jelenlegi üzletek, továbbá a Városi söresarnok és a Városi kávéház modernizálásának átalakítása után várható jövedelem többlet 3,000 korona.
3. A jelenlegi színpad és nézőtér helyén óriási boltos bazár épülne, aminő a külföld számos nagyvárosában, nálunk pedig Nagyvárodon is van. Öt méterrel számítva, körülbelül husz bolti helyiséget lehet elhelyezni a nyert óriási területen, a helyiségek bérét pedig 500 koronájával számítva, a várható jövedelem 10,000 korona.
4. A színház épületben elhelyezett emeleti lakások talán a legolcsóbbak az egész városban. Ennek az az oka, hogy a lakások régi, kényelmetlenek, az udvar szűk és sötét, fürdőszoba nincs stb. A lakások átalakítása és modernizálása után várható bértöbblet 2000 korona.
5. Végül a színház eltávolítása után úgy az első, mint a második emeleten annyi új helyet fognak kapni, hogy mindkét emeleten négy-négy kisebb új lakás épülhet. Az ezekből nyerhető házbérlő-jövedelem mérsékelt számítás szerint ki fog tenni 4000 koronát.

Ha már most ehhez az összeghez hozzászámítjuk azt a 4000 koronát, amennyi a jelenlegi színház fennmaradása esetén befektetendő tőkének évi amortizációja, amelyre minden körülmények között szükség van, úgy az új színház 48,000 korona amortizációjával szemben 49,000 koronát tesz ki az a jövedelem, amelyet az átalakítások után a város a régi színházépületből nyerni fog. Ez tehát oly üzlet, amelyre a város rá nem fizethet. Azonkívül számítani lehet arra az összegre, amelyet építési segély címen az állam szokott juttatni a városoknak, amely tíz éven át évi 10,000 koronát, összesen tehát 100,000 koronát fog kitenni. Figyelembe kell azt is venni, hogy a számítások csak megközelítő, így például a

bérösszegek nagyon mérsékeltten vannak számítva. De még a legpesszimistikusabb számítás szerint a legrosszabb esetben is csak 1—2000 koronát fog a város az építkezésre ráfizetni, ezzel szemben pedig egy tágas, modern, tűzmentes és szép színházat fog kapni. Ennyit áldozni a közönség és a város szépítése érdekében pedig kötelesség.

(Hol legyen az új épület?)

Az új színház helyére nézve két terv merült fel. A két vármegyeházi épület közötti hely az egyik, amennyiben pedig ez megszerzhető nem volna, vagy túl drága lenne, a Kossuth park végén, a Karolina utca tengelyében, a Boros Béni-téren, a másik. Ezt az utóbbit tervet különösen alkalmasnak véli a bizottság.

Mindezen szempontok figyelembevételével azt javasolja az építészeti bizottság a közgyűlésnek, vegye fontolóra, nem volna-e célszerű részletesebb tervezések és számítások tárgyává tenni az ügyet és amennyiben a közgyűlés a tervet kivihetőnek találja, az új színház felépítésére azonnal tegye meg a kellő lépéseket.

(A tűzériaktanya telke.)

Az építészeti bizottság ezután megállapította a tűzériaktanya helyén levő telek parcellák értékét, illetőleg kikiáltási árát. A Pécskai-utca néző telkek négyesegzőjének árát 20 koronában, a mögöttük sorakozó 5—5 telek négyesegzőjének kikiáltási árát pedig 15 koronában állapították meg, míg a textilgyár felé eső telkek négyesegzőjének árát 12 koronában szabták meg. Az építészeti bizottság itt meg akarja honosítani a cottage rendszert annak kimondásával, hogy a telkek az utca vonaltól befelé számítva 8 méterig nem építhetők be és előkertek létesítendők.

(A vashidak világítása.)

A bizottság végül, mint hidműszaki bizottság, a vashidak világításának kérdésével foglalkozott és elhatározta, hogy az óvártéri gróf Károlyi-hidat villannyal, az Eötvös-utcai hidat feljáróit gázzal, magát a hidat pedig villannyal fogják megvilágítani.

Az Eötvös-utcai hidat kapuzatára nézve a Weitzer-gyár négy alternatívát terjesztett be, melyek közül az egyiket, amely igen eszes, a bizottság elfogadta.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Sasfűk, dráma. (C bérlet)
Csütörtök: Déltűz: Rip van Winkle operette. Este: Luxemburg grófja, operette. (A bérlet.)
Péntek: Csáko és kalap, bohózat. Bemutató előadás. (B bérlet.)
Szombat: Csáko és kalap, bohózat. (C bérlet.)

* Csáko és kalap. Roda-Roda szenzációs bohózata, amelyet Ausztriában betiltottak, pénteken kerül színre először az aradi színházban. A darabot Szendrey Mihály rendezi.

* Fodorné — Krausz Berta zongoratanárnő vasárnap délután hangversenyére vonatkozólag még utólag megemlítendő, hogy meglepő szépen játszottak még: Morár Lórika és Szidike, Erdős Gyula, Urbányi Magda és Fischer Manci.

* Ünnepi előadások. Csütörtökön, Urnapján két előadás lesz a színházban. Déltűz mérsékelt helyárák mellett a Rip van Winkle kerül színre. Este rendez helyárák mellett Lehár diadalmas operettje, a Luxemburg grófja van műsoron.

* Az Uránia új műsora. A páratlan siker, melyet az Uránia új műsora aratott, méltán jár ki az Urániának. A kinematográfia valósgos szenzációi kerülnek most színre. A közönség őszinte bámulattal látja a látványosságok kimeríthetetlen programját. Az indiánus gyorsfutó például egyike a legszébb mozgófényképeknek, melyeket az aradi Uránia gazdag mű-

sorai produkáltak. Egyiptomról új részleteket mutat be egy természet után készült mozgófénykép, a kacagató képek pedig elsőrangú boházatokból vannak összeválogatva. 241

Andrényi Károly — báró.

Egy aradi nagykereskedő kitüntetése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3.

Gyóroki Andrényi Károlynak a király a közgazdasági élet terén és a jótékonyág gyakorlása körül szerzett érdemeinek elismerésül a magyar bárói méltóságot adományozta. Aradváros közönségének osztatlan öröme fogadja ezt a királyi ténykedést, mely a város egyik legelső polgárát, a polgárok disztét érte. Andrényi báró szerényen a maga személyéről elhárítva, annak a közgazdasági állásnak tudja be érdemét a legmagasabb kitüntetés és saját szavait idézzük, mikor leírjuk: hogy ez a díszes méltóság azért nyer jelentőséget és súlyt ez alkalommal, mert kereskedőt ért.

Aradon azonban mindenki tudja, hogy egy nemesen gondolkodó és az embertársai iránt legmelegebben érző szívű férfiutemelte a király az ország főurai sorába; szülővárosának nemcsak legelső kereskedője ő, de egyik legnagyobb jóttevője is. Az Andrényi Károly és Fiai cég országos hírnevénél is fényesebb az a korona, melynek ékkövei Andrényi Károly báró emberbaráti cselekedeteit jelentik. Aradváros közönsége a tanuja, hogy ennek a filantropnak két nemes szenvedélye van. Az egész országban elsőül ismert üzletének ő a legelső és legszorgalmasabb munkása, a város kulturális, emberbaráti mozgalmait fejedelmi módon támogatja, a jóttevésben polgártársainak legragyogóbb példája.

A hivatalos lap mai száma tette köztudomássá, hogy Andrényi Károly báróvá lett és az egész városban örömmel és büszkeséggel találkozott ez a hír. Érti Aradváros minden polgára, hogy ebben a rangemelésben a polgári erények két legszebb megnyilvánulása: a munka szeretete és az emberi nyomoruság csökkentése nyerték el királyi jutalmukat.

A kitüntetés.

1910. április 23-án írta alá 5 felsége azt a legfelsőbb királyi kéziratot, mely hivatalosan tudatja gyóroki Andrényi Károly bárósítását. Khuen-Héderváry Károly gróf, mint a király személye körüli magyar királyi miniszter ellenjegyzésével ma reggel jelent meg a Budapesti Közlönyben a következő királyi kézirat:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére gyóroki Andrényi Károly aradi nagykereskedőnek a törvényes utódainak, közgazdasági hasznos munkássága és a közjótékonyág terén szerzett érdemei elismerésül, a magyar bárói méltóságot adományozom.

Kelt Bécsben, 1910. évi április 23-án.

Ferenc József s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

Meglepetésszerűen érte ez még azokat a köröket is, ahol tudtak a királyi elhatározás-

ról és így annál őszintébb volt a hatás, melyet a nevezetes esemény Aradon keltett.

Andrényi báró maga is egy fővárosi hírlapíró útján tudta csak meg, hogy a reggel megjelent hivatalos lap életének egyik legnagyobb eseményét adja tudtára a nagy nyilvánosságnak.

Egy fővárosi estilap telefonhoz kérte Andrényi bárót.

— Méltóságos báró ur — szólott a szerkesztőség egy tagja — szíveskedjék lapunk részére életrajzi adatokkal szolgálni.

Az üzleti irodába ezután érkezett meg a legközelebből érdekelthez a bárósításnak megtörténte és a báró szíves készséggel állott szolgálatára az újságírók.

Andrényi Károly működése.

— Jótékony cselekedetei. — A mecénás. —

Magyarország főurainak sorába emelte a király Arad diszpolgárát. Több határhoz jelzi azt a nagyszabású közéleti tevékenységet, melynek tisztelét és elismerését úgy a trón kegye mint a város polgárainak elhatározása csak öregbíti.

Örök időkre hirdeti az Andrényi Károly-utcában emelt gyermekkorház Andrényi bárónak nemes szívét és fejedelmi bőkezűségét. 1908. év július hó 7-én írta meg Károlyi Gyula gróf volt főispánnak azt a levelet, melyben tudatja, hogy a sorsnak azt a csapását, hogy elsőszülött Károly fiát tőle elragadta, enyhíteni kívánja azzal, hogy idegen beteg gyermekek gyógykezeléséhez és felépüléséhez hozzájárulni akar és ennek okán szülővárosában, Aradon valláskülönbség nélküli gyermekek részére létesítendő gyermekkorház céljaira „gyóroki Andrényi Károly elhalt Károly fia emlékére” névalatt kétszáz ezer koronás alapítványt tett és az összeget Károlyi Gyula gróf rendelkezésére bocsátotta.

Felépült azóta a kórház és annak felszerelése is az alapító bőkezűsége folytán olyan, hogy az országban is ritkítja párját. Arad hálása közönsége a rendelkezésére álló legmagasabb és legértékesebb kitüntetéssel ismerte el kiváló polgárának érdemeit, az 1908. évi augusztus havi közgyűlésében diszpolgárrá választotta és nevével utat nevezett el.

Ez az alapítvány még nem meríti ki azoknak a jótékony célú adományoknak a sorát, melyet ugyyszólván napról-napra juttat el Andrényi báró és fenkölt gondolkodású hitvese, kézdívasárhelyi Vásárhelyi Ilona úgy Arad, mint Nagyvárad szegényeihez. Minden nagyobb ünnepnap előtt a polgármester kezéhez nagyobb összegeket juttat el a család szétosztás céljából.

Soha senki nem fordult eredménytelenül Andrényi báróhoz. Mindenki támogatóra, segítőjére talált benne.

Az ország egyik legnemesebb izlésű mecénása ő. Különösen a magyar festőművészek alkotásait részesítette képvásárlásainál előnyben és épen ma, bárósításának napján vette meg Rotter Mozartnak a fővárosi tavaszi tárlaton feltűnést keltett alkotását és mint képtárának kilenvenedik darabját sorozta be. Ugyyszólván ő tette lehetővé, hogy Aradon képtárlatokat és képvásárokat rendezzenek.

Közgazdasági tevékenységének szoliditását és komolyságát az a hírnév jellemzi, mely az Andrényi Károly és fiai cég üzleteit ugyyszólván Európaszerte körülveszi. Alig velt husz éves, mikor belépett édes atyja aradi vaskereskedésbe és átvette úgy az aradi mint a nagyvárad üzletek vezetését. Mindkét üzlet a szakma legelsőihez tartozik és az Andrényi-cég üzletköre felöleli az egész országot. Ezt a fejlő-

dést a tulajdonos példátlan szorgalma vitte előre rohamosan. Reggeltől estig ott található irodájában, vevői és alkalmazottai között és csak épen annyi időt von el a nagyszabású üzem vezetésétől, amennyi közhasznú társadalmi tevékenységéhez szükséges. Elénk részt vesz az Aradi első takarékpénztár vezetésében is, mint az intézet igazgatósági tagja, ahol már nagyapja, idősb Andrényi Károly is befolyásos vezérszerpet vitt. Más kereskedelmi és iparvállalatoknál tisztelbeli állásokat tölt be.

Alkalmazottainak száma meghaladja a százat. Ismert dolog, hogy sehol annyi ideig alkalmazott nem szolgál, mint az Andrényi cégnél, sehol oly bánásmóddal és fizetéssel nem honorálják a becsületes munkát, mint ebben a nagykereskedésben, ahol a főnök és alkalmazott között szociális béke van. Ennek bizonyítéka az is, hogy Andrényi báró valamennyi alkalmazottját beiratja a magántisztviselők biztosító intézetébe és a cég fizeti érettségük a járulékokat. Ezzel nyugdíjat biztosít részükre.

Arad társadalmi életében elfoglalt pozícióját ismertetni felesleges. Tudja mindenki, hogy minden emberbaráti, kulturális és társadalmi mozgalom benne támogatóját találja. Neje, néhai boldog emlékü Vásárhelyi Béla főrendiházi tagnak és az Acsev vezérigazgatójának leánya, osztozik abban a szerepben, melyet férje betölt. Két gyermekük, Magda és Lajos teszik teljessé a boldog családi életet.

Andrényi — a kitüntetésről.

Az Aradi Közlöny munkatársa előtt tett nyilatkozata jellemzi legméltóbban azt a nobilis gondolkodást, mely ennek az izig-vérig főuri kereskedőnek tevékenységét irányítja:

— Nagyon örülök a kitüntetésnek — mondotta Andrényi báró, — és igazán érzem a kitüntetésben rejlő óriási erkölcsi tőke nagyságát. Azért értékelem ezt az elképzelhető legmagasabbra, mert uram és királyom kegye kereskedőre hinti sugarait. Akkor lesz boldog ez az ország, ha nálunk is úgy lesz, mint a hogy Angliában van, a hol a kereskedő a társadalomnak vezető eleme. A társadalmi szabadelvűség diadalának tekintem a királyi tettet, mely nemcsak a föld urait keresi fel, hanem megtalálja az üzletében dolgozó kereskedőt is. Ugy érzem, hogy nemcsak engem személyileg, hanem az egész kereskedői kart tüntette ki a király és az én bárói méltóságom azt jelenti, hogy éppen úgy mint én, elérheti azt más kereskedő is.

A ki így gondolkodik, az nem ma lett főnemessé, annak felemeltetése nem új keletű.

Az új báró életrajza.

Andrényi Károly báró életének virágában érte a királyi kitüntetés. 1869-ben született Aradon, iskoláit szülővárosában, Kőrmöcbányán és Órában végezte el. Tizenkilenc éves korában a 33. gyalogezredhez vonult be, mint egyéves önkéntes. A szolgálati év után megtartott tisztvizsgálaton a hadtest kötelékébe tartozó 216 önkéntes bajtársa között, mint legelső tette le a tiszti vizsgálatot. Ezután belépett apja üzletébe és azóta a cég felvirágoztatásának és fejlesztésének él.

A család ősi nemessége nagyon régi keletű. Zsigmond királytól származik az első donációs levél. A család azonban elszármazott Magyarországból és Bulgáriában telepedett le, ahol a

tizennyolcadik században igen előkelő pozíciót foglaltak el az ország bojárai között. Krajova az Andrányi család bolgár fészke, a honnan a török elűl menekültek vissza Magyarországra. *Lakatos Ottó*, Aradváros története című művének II. kötetében kimutatja, hogy már 1720-ban három Andrányi nevet viselő szabad polgára volt a városnak: *Andrányi Jakab*, *Andrányi István* és *Andrányi Simon*. Valamennyi iparos. Az Andrányiak voltak ugyyszólván az egyetlen magyar nevű patricius család akkor Aradon.

Nemességük ősiségét bizonyítja az a tanuvalomási jegyzőkönyv is, melyet 1790-ben Temesvár vármegye alispánja, *Kőszeghy János* vett fel *Andrányi Gergely* nemesség kutató perében. *Andrányi Gergely* temesvári lakos volt és Temesvármegyétől kérte a nemesi oklevélnek kiállítását. A csanádi káptalan világi és csanádi birtokainak jószágkormányzó tisztét viselte és a vármegyénél indította meg az ugynevezett inkvizicionális pert. Őt tanut hallgattott ki az alispán, köztük a csanádi káptalan nagyprepostja is.

Vikó Pál nagyprepost azt vallotta, hogy *Andrányi Gergely* atyja, *Andrányi Demeter* Temesvártól kereskedő volt, nagyatyja *Krajovában* lakott és román nemes, azaz bojár volt és sok birtok tulajdonosa. *Andrányi Gergely* apja és nagyanyja, aki később egy *Bibics* felesége lett, jöttek Temesvárra lakni és onnan *Vingára* költözött, ahol meg is halt.

Szlaniszlov Ferenc Romániából származó vingai bíró vallja, hogy *Andrányi Gergely* atyját, *Andrányi Demeter* 1730-ban ismerie meg *Krajovában*, ahol a családot, mint bojár családot ismerik. Predesten volt az urasági birtok, ahol a tanu 1735-ben megfordult. Ezenkívül voltak fekvőségei a családnak *Szolukucában* és *Urszikában*. *Andrányi Gergely* nagyanyja Magyarországra, Temesvárra jött és itt felesége lett *Bibics Jánosnak*, *Marschi* gróf altábornagy hadsegédének.

A harmadik tanu, *Csoniny Lukács* azt vallotta, hogy *Andrányi Gergely* nagyapja *Krajovából* jött Magyarországra és hogy *Bulgáriában* három városnak: *Krajovának*, *Bradiának* és *Ribinyiknek* volt kapitánya. Voltak fekvőségei is.

Andrányi Gergely több vármegye táblabírája is volt és egyik fia, *Antal*, Aradmegye tiszteletbeli aljegyzője, 1809-ben mint hadnagy vett részt a győri nemesi insurrekcióban. 1814-ben mint főhadnagy szerepel a vármegye krónikáiban.

A család egyik leánygyermekét egy *Huszár* báró vette feleségül.

Az *Andrányi család* nemességét 1871-ben újította fel a király és akkor új címert is adományozott. A pajzs alján „*justus et aegnum*” körirat van, a pajzsban egy a hátulsó lábain álló oroszlán három buzakalászt tart és a fején koronát visel. A régi címer az említett tanuvalomási jegyzőkönyv alapján található lenyomat szerint: a pajzsban nyugvó koronán egy fél kar fekszik, mely tenyerében kardot tart.

VIDÉK.

A lippai járás új főszolgabírája. Temesvár vármegye ma tartott közgyűlésén *Bolyos Józsefet* egyhangulag lippai főszolgabíróvá választották. A népszerű főbíró ma este, mikor a megye székhelyéről Lippára visszaérkezett, a község lakossága ünnepélyes fogadtatásban részesítette. *Steiner Ignác* dr. üdvözölte őt a pályaudvaron és kétezer ember éljen rivalgása jelezte, hogy a szónok a lakosság hangulatát fejezte ki azzal, hogy a megye választását a egyszerűségebbnek mondotta. Tarackok durrogása közben, bandérium kíséretében vonult be a főszolgabíró lakására.

Regények az életből.

A sipista unokája.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 3.

Néha-néha a mocsárban is nyílnak virágok. És ezek épen a keret ocsmánsága folytán válnak ki, tűnnek fel a szemlélőnek. Jól esik még az esztétikus léleknek is ez a diszharmonia. A posványban csak a színes virágot látja és gyönyörködtebbnek találja abban a pillanatban, amikor a szemnek fárasztó egyhangu szürkeségben meglátta, mint a szindus virágos kertet. Talált egy pontot, amelyen megnyughat és a végtelennek látszó sivárságban, ha rövid időre is, felfrissíti az elkedvetlenedett hangulatot.

Lehet, hogy abban a virágban, amely a bűnöző társadalom posványában nyílt ki, nincs meg a poézis, de kedves, színes. Még ma is felmelegíti a bűn tekervényes ösvényén tévelygők szívét az eset, nemesebb érzelmekkel termékenyíti meg szívár lelküket és ha beszélnek róla, felragyogó szemmel mondogatják:

— A sipista unokája férjhez ment!

A sipista unokája nem tartozik a bűnöző társadalomba, de ezer száll köti mocsárhoz családjá révén és a sipisták, zsebtolvajok a vérükből valónak tekintik.

Ő maga minden közösséget megtagadott velük. Még a látszatot is megsemmisítette. Elszakadt a családjától, a nevét pedig megváltoztatta.

Zs. Aranka tisztességes polgári foglalkozással keresi a kenyerét. Budapesten a hetedik kerületben, az ugynevezett Chicagóban, közel az Aréna-úthoz, kis kávéháza van. A nő megszeretett egy kishivatalnokot, aki eljegyezte. A bűnözők világában érdeklődve várják az esküvőt.

A leánynak eszébe jutott, hogy a nagyapját, a 77 éves *Büchler Ignácot*, aki Komáromban él, meg kellene hívni az esküvőre. Az öreg azonban sipista üzelmek miatt örökre ki van tiltva a fővárosból.

Zs. Aranka felkereste tehát *Kreicsányi Kálmán* budapesti rendőrtanácsost, detektívönköt. Közölte vele, hogy az esküvőjére szeretné meghívni a nagyapját, *Büchler Ignácot*. Kérte a detektívönköt, engedje meg, hogy tizennégy napra *Büchler Ignác* visszatérhessen Budapestre. *Kreicsányi* jó szívű ember, nem tagadta meg a kérelmet és a múlt hét elején Náci bácsi emelt fővel, de roskadozó lábakkal sétált végig a fővárost. Hej, azóta de megváltozott Budapest! A régi cimborák vagy meghaltak, vagy fegyházban sanyalódnak. A régi tolvajtanyák eltűntek, elnyelték a hatalmas bérpaloták. Nagyon egyedül levőnek érezte magát Náci bácsi ebben az idegenné lett városban. Elábrándozott arról a régi szép időkről, amikor még a Hé (rendőrség) nem volt annyira figyelmes és a zsugás (kártya) embert nem üldözte olyan nagy buzgalommal. Mennyi szép vágást (kifosztás) lehetett véghezvinni. Hogy dőlt a dohány (pénz). Azután a vonatokon is tisztább volt a levegő. Felült reggel egy bácskai vonatra, estére már megterhelten tért vissza. A vonaton zsugázta össze pénzt hamisan.

Meg-megállott közben. Itt is, ott is emlékezett valami a régi dicsőségre.

Náci bácsi megérkezése nagy forrongást keltett a bűnöző világban. Siettek is felkeresni, ismerkedni vele és a kis kávéház délutánról délutánra megtelt a tudássomjtól hajszolt fiatal sipistákkal, akik tanácsért, tanításért gyűltek össze Náci bácsi körül.

Büchler Ignác azonban a régi iskolából való. Az öregség a hamiskártyázáshoz feltétlenül szükséges technikáját is elnyűtte. Memóriája sincs már. A fiatalok csalódtak Náci bácsiban.

Pénteken volt az esküvő. A sipista könnyező

szemmel áldotta meg unokáját. Nagy dárúdó volt a Chicagóban, de az esküvőre csak tisztességes ember volt hivatalos. Náci bácsi azonban nem feledkezett meg az ő társaságából valókról sem. Harminc sipistának és zsebtolvajnak fényes vacsorát rendelt egy városligeti vendéglőben. A nászlakoma után ő maga is lerándult cimborái közé és reggelig kocintgatott velük.

[B. J.]

Pörlekedés

egy hercegi családban.

Alfonz Lajos Bourbon herceg a felesége ellen.

Távirati tudósítás.

Arad, május 3.

Alfonz Lajos Bourbon herceg válókeresetet adott be a lucai törvényszéken neje ellen és a keresetben nyíltan megvádolja a hercegnőt, hogy házasságtörést követett el *Cambriani Tullio* festőművésszel.

Nem ez az első botránypör a Bourbon-ház pármái ágában, de ennyire förtelmes még egy sem volt, hiszen motivuma tisztán: a pénz. Ennek megértéséhez ismerni kell a szereplő személyeket és a házasság előzményeit.

Alfonz Lajos herceg 12 év előtt az olasz hadseregben lovastiszt volt, miután megjárta és végigdorbézolta Portugália helyőrségeit, mint elszegényedett hadnagy. Adósságai miatt sehol sem volt maradása, de feltűnt szerecsse csilloga, mikor beleszeretett egy lisszaboni bankár leánya. A milliós hozomány volt az utolsó reménye a hercegnek, mert már-már elmerült adósságaiban. A dúsgazdag bankár-leányt grófi rangra emelni nem ment nehezen és Alfonz Lajos Bourbon herceg nőül vette *Waiades Lanbrancát*.

Szép néhány milliót vitt a házasságba a lisszaboni bankár leánya, de mi volt ez a Bourbon-hercegnek! Elverte, mint a hogy a nyakára hágott családi vagyonának is. Pedig apósa többet nem akart adni és a herceg anyja, *Donna Januária* infánsnő is megelégette fia esztelen költségeit. Alfonz Lajos herceg utolsó reménye az volt, hogy ő lesz általános örököse anyjának, a ki a brazilai exceszár huga, de ez a bizakodása is füstbe ment. *Donna Januária* kitagadta fiát és ennek gyermekeit tette meg örököseivé.

A Bourbon-herceg most anyja ellen fordult és nem kevesebb, mint tizenhét pört indított ellene. Közben a hercegnő elhagyta férjét és gyermekeivel atyjához költözött.

A hercegnőt a római ügyvédi kar egyik legkiválóbb tagja képviseli a válópörben. Természetes, hogy a botrányos vádak, amelyekkel a házasság jogi képviselői egymás ellen harcolnak, mind nyilvánosságra kerültek.

Alfonz Lajos herceg gyermekeit is visszapörli feleségétől és azzal érvel, hogy a hercegnő asszony, aki összeadta magát *Tullio Cambriani* festővel, nem lehet gyermekeinek nevelője. Ezzel szemben a hercegnő ügyvédje adatokat gyűjtött a herceg züllöttségének bizonyítására. Elmondja Alfonz Lajos szerelmeit és kereken meggyanúsítja, hogy csak gyermekeinek vagyonát akarja megkaparintani. A mi *Cambriani Tulliot* illeti, ezt a kiváló festőt maga a herceg hozta a házhoz, hogy lefestesse vele gyermekeit és mivel a hercegnő akkor *Fiesoleban* tartózkodott gyermekeivel, a festő utánuk ment. Most aztán Lajos herceg azzal gyanúsítja nejét, hogy kedvese volt *Cambrianinak*.

A botránypört e hónap 17-én kezdi tárgyalni a lucai törvényszék.

Döntés előtt.

A holnapi minisztertanács.

Távirati tudósítás.

Arad, május 3.

Szerdán délelőtt minisztertanácsot tart a kormány. Ezen fogják elhatározni, hogy mely napokon legyenek a választások. Valószínű, hogy az első választásokat már e hónap 30-án megtartják.

Mai hireink ezek:

Minisztertanács.

A kormány tagjai holnap délelőtt minisztertanácsot tartanak és ez alkalommal véglegesen döntenek a választások határidejéről. Edigi terv szerint május 30-án lesz az első és június 10-én az utolsó választási nap.

Választási mozgalmak Aradmegyében.

A közeledő választások egész Aradmegyében igen élénk hullámokat vetnek. Csaknem naponta tartanak a jelöltek programbeszédet a megye különböző községeiben.

Vasárnap Goldis László, a radnai kerület román nemzetiségi jelöltje Dumbrovián tartott programbeszédet.

Pópa György, a jószáshelyi kerület román jelöltje vasárnap két helyen is tartott programbeszédet, délelőtt Butyinyban, délután pedig Nagyhalmágyon. A nagyhalmágyi népgyűlésen Pópán kívül beszélt még Lázár Kornél esperes, Damián Vazul körösbányai esperes, Papp Tivadar dr. ügyvéd és Lazareszku Miklós világosi gazda. Az esetleges zavargások megakadályozására kellő számú osztoros jelent meg a helyszínen. Rendzavarás azonban nem történt.

Almay Olivér, a jószáshelyi kerület munkapárti jelöltje Kiszindian tartotta programbeszédét nagyszámu hallgatóság jelenlétében.

Ma délután Borosjenőn jelölő gyűlést tartott a román párt. Suciú János és Grozda Aurél beszédei után Lukáciu László ismert lacfalusi papot jelölték, aki a napokban tart programbeszédet. Lukáciu a siker reménye nélkül veszi fel a küzdelmet Solymossy Lajos báróval szemben, akinek a borosjenői kerületben való megválasztása bizonyos.

Felfüggesztett plébános.

Párty Sándor szepesi püspök állásától felfüggesztette Richter János áranyafalusi plébánost, mert állítólag a püspök akaratára ellenében munkapárti programmal Alsókubinban fellépett. A felfüggesztést ma délelőtt kézbesítették Richternek Vesa Aladár alsókubini plébános és Panyák Ignác káplán. Az összegyűlekezett közönség sárral és tejáccsal megdobálta őket. — A tömegnek igen fenyegető volt a hangulata és Richter térdén állva könyörgött, hogy a felfüggesztés kézbesítőit ne bántsák. A tömeg aztán le is csendesült, de kijelentették, hogy idáig papot nem fognak a templomba bebocsájtani.

A néppárt erőszakoskedik.

Bártfáról írják: Igen éles harc folyik a munkapárt és a néppárt között. A néppárt az agg Korányi apátplébánost léptette fel, a kinek sehogyan sincs inyére a jelöltség, de a ki a párt terrorizmusa előtt kénytelen volt meghajolni. Káplánjai igen heves agitációt fejtenek ki.

A nép alaposan fel van izgatva és jöllehet a csendőrséget megszorították, nap-nap után történnek verekedések.

Magyar jelölt — a pángermán eszméért.

Szakállházáról táviratozzák: Noll Ferenc, aki volt már függetlenségi párti is, munkapárti programmal lépett fel a kisbecskereki kerületben. Tegnap tartotta programbeszédét Szakállházán. Beszédében nyíltan és leplezetlenül pángermán eszméket hirdetett. Kritizálta a magyar közigazgatást, azt állította, hogy a nép gyűlölettel van eltelve a tisztviselői kar iránt és azok bánásmódja miatt vándorol ki. A nemzetiségi törvény végrehajtását követelte, mert szerinte a magyarországi németiség minden aspirációja ebben a törvényben van lefektetve. A német csak kényszerűségből tanulja meg a magyar nyelvet, mert szüksége van rá, de magyarrá nem lesz soha. Nem szívesen tanulják a magyar nyelvet, mert nem lehet tudni, hogy melyik nemzetiség fogja elnyerni a hegemoniát s akkor ugyanis annak a nyelvét kell megtanulniok.

A beszéd a hallgatóság körében olyan megrázkóztatót szült, hogy sokan otthagyták a szónokot.

Temesmegye és a kormány.

Temesvármegye ma Janovics Sándor főispán elnöklésével közgyűlést tartott. A közgyűlés 185 szavazattal 3 ellenében elhatározta, hogy a kormányt támogatja, mert reméli, hogy működése az országra áldásos lesz.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Elítélt kalandornő. Irtunk arról, hogy a bécsi törvényszék Liszt Amália bünpörét már napok óta tárgyalja. A híres kalandornő Liszt Ferenc nagy zeneszerző rokonának mondotta magát a óriási csalásokat követett el. A törvényszék a hírhedt asszonyt négy évi börtönrre ítélte.

§ Visontay Kálmán pőrei. A művészi afférjeiről ismert Visontay Kálmán volt aradi rajztanár ma foglalkoztatta a bíróságot. Az aradi járásbíró előtt tárgyalta két újabb pörét, amelyben mint alperes szerepelt, becsületsértés vétségével vádolva. Az elmúlt husvéti ünnepek alatt ugyanis utcai botrányt provokált Visontay. A Forray-utca sarkán megtámadta Lukácsy Lajos dr., amiért a képeit a városnál nem ajánlotta. Visontay az utcán több ízben leszidta Lukácsyt. A mai tárgyaláson a tanár, akit közben Pancsevára helyeztek, nem jelent meg. Zih József járásbíró a becsületsértés vétségéért 60 korona pénzbüntetésre ítélte. Visontay egy hírlapi ügyből folyólag Zima Tibor lapszerkesztőt is megsértette, amiért a bíróság ma 40 koronára büntette.

§ Az „Aranycsillag” tolvaja. Feltűnést keltő lopás történt pár hónappal ezelőtt az aradi „Aranycsillag” szállodában. Tóth Imre dícsőházi gazdálkodónak ellopták a pénztárcáját, amelyben több mint hatszáz korona papírpénz és mintegy husz korona aprópénz volt. A gazdálkodó a lopást akkor vette észre, amikor már eltávozott a szállodából. A takarítónőt fogták gyanúba.

Farkas Mária takarítónő a bíróság elé került, ahol ma délelőtt vonták a tolvajlásért felelősségre. Az aradi törvényszék első büntető tanácsa előtt volt a tárgyalás, ahol Köller János táblabíró kihallgatta a leányt. Ez beismerte a tettét és elmondta, hogy bűnösnek érzi magát.

— Hát aztán miért lopta el a tárcát? — kérdezte az elnök.

— Megszállt az ördög, — felelt a leány, — az ördög csábított reá!

A bíróság azonban nem fogadta el ezt a fura védekezést és elítélte Farkas Mária tízennégy napi fogházra.

Mágnás ifjak uralma a Park-klubban.

Báró Dániel Ernő nyilatkozata. — Hatvany-Deutsch Károlyné visszautasítása. — Fővárosi tudósítók telefonjelentése. —

Arad, május 3.

Az Aradi Közlöny mai számában irtunk arról a forrongásról, amely a Park-klubban keletkezett, mert néhány finnyás mágnás ifju nem engedte meg, hogy egy előkelő hölgyet fölvegyenek a klub női választmányába. Fővárosi tudósítók tévesen jelentette, hogy a kifogásolt urinő Neuman Dániel aradi szeszgyáros, udvari tanácsosnak jótékonyágáról ismert neje. A szóban levő hölgy: Dániel Tibor báró főispán hitvese, született Neuman Margit, akit az anyósának — báró Dániel Ernőnek — ajánlatára akartak fölvenni a Park-klub hölgy-választmányába. A forrongás a klubban ma se szűnt meg.

Az afférből kifolyólag — mint budapesti tudósítók telefonálják — újabb lemondások várhatók. Most egyébiránt újabb eset is élénk feltűnést keltett. Báró Hatvany-Deutsch Károlyné szül. Csányi Rinka jelentkezett felvételre, de egyszerűen visszautasították az akadémikus mágnás ifjak terrorizmusa következtében.

(Dániel Ernő nyilatkozata.)

Egy újságíró ma délelőtt beszélgetett Dániel Ernő báróval, a ki a következőket mondta:

— Igen kellemetlenül érint a dolog, már azért is, mert Szápáry Pál grófnak kellemetlen. Sajnálom, hogy a Park klub fiatalabb tagjai között vannak, akiket még 1910-ben is az antiszemitizmus és más ilyen dolgok irányítanak. Én különben végeredményében a régi viszonyban maradok a klubbal: ezentúl is szorgalmasan fogom látogatni...

(Félnék a Lipótvárosban.)

A Park-klub egyik elnöknője, akit évekkel ezelőtt Vilmos német császár nagy kitüntetésben részesített, a következő információt adta:

— Szápáry Pál gróf lemondásával nyilvánosságra került, hogy a klubban meglehetősen diszsonancia uralkodik a tagok között. Az a diszsonancia elég régi eredetű. Herceg Odescalchi Géza, Pallavicini György örgróf és gróf Keglevich Bóla már régen szitják a lappangó tüzet, a mely tegnap kezdett lángolni. Mindennek az az oka, hogy a klub egy része borzasztóan fél a Lipótvárostól és báró Dániel Tiborné megválasztását is azért ellenézték, mert az volt a meggyőződésük, hogy utána a Lipótvárosiakat is be kell majd választani. Ettől pedig jobban félnék, mint a tüztől. Hiszen ép harminchárom olyan tagja van a Park-klubnak, a kik zsidó vonatkozásúak, vagy még mindig zsidóvallásúak; Lányok, Springerék, Rotschildék stb. és így nem nagy katasztrófa, ha báró Dániel Tibornéval a harmincháromból harminnégy lett volna.

(Széll Kálmán.)

A délelőtti folyamán Széll Kálmán, aki tudvalevőleg elnökolt azon az ülésen, amelyen Szápáry Pál bejelentette lemondását, a következőket mondta:

— Nem szívesen nyilatkozom annak a társaságnak a belső, intimus ügyeiről, amely-

ben élek, mert meggyőződése, hogy az ilyen ügyek nem valók a nyilvánosság elé. Szápáry gróf lemondott és még egyszer lemondott, mert mikor másodszor megválasztották, nem kapott olyan többséget, amely neki imponálhatott volna, mellette ugyanis ötvenheten, ellene pedig ötvenen szavaztak. Sok téves nézet terjedt el báró Dániel Tiborné megválasztásával kapcsolatban és ezeket én nem győzném mind megcáfolni...

— Ugy tudjuk — jegyezte meg munkatársunk — hogy legutóbb a mágnásasszonyok agitáltak a fiatal báróné ellen.

— Hja! — felelt Széll Kálmán — az asszonyok hamar haragúsznak.

(Szápáry Pál hallgat.)

Egy újságíró ma kérdést intézett gróf Szápáry Pálhoz a Park-klubban történt afférra vonatkozólag. Szápáry gróf azt mondta, tekintettel arra, hogy a Park-klub teljesen magánjellegű intézmény, annak belső ügyei nem tartoznak a nyilvánosság elé. Ennek következtében legnagyobb sajnálatára nem nyilatkozhatik. Nem mondhat egyebet, mint azt, hogy az igazgatói állásról lemondott, újra megválasztották és ő újra lemondott. A lemondásra vonatkozó indokokat nem mondhatja el, mert ezek a klub belügyeivel vannak szoros kapcsolatban.

KIREK.

Lujza hercegnő és a szélhámos Sétafi.

Távirati tudósítás.

Arad, május 3.

Néhány nappal ezelőtt az egész ország sajtóját foglalkoztatta Sétafi Sándor szélhámos üzenete, amelylyel Koch századost több százezer korona erejéig megakart károsítani. A megindult nyomozás során kiderült, hogy Sétafi Kóburg Lujza hercegnőt is ráakarta szedni. El akarta ugyanis adni a hercegnőnek a báró Inkey-féle nagyrécei és miháldi birtokokat.

A birtokokat először a Koch százados nyakába akarta varrni két millió koronaért; már kapott is váltót háromszázezer koronáról, de időközben történt a százados gondnokság alá helyezése és így a váltókat nem tudta eszkomptálni.

Erre Sétafi felkereste az akkor Budapesten időző Kóburg Lujza hercegnőt és felajánlotta neki a birtokot három millió koronaért, sőt a szerződést is megkötötték. Mikor Visontai Soma dr., a hercegnő ügyvédje a vételről értesült, az időközben Párisba utazott hercegnőt rábeszélte a szerződés felbontására. Erre Sétafi is elutazott Párisba és követelte a szerződés teljesítését, aminek az lett a vége, hogy az erőszakoskodó szélhámost a szállodából kidobták.

A rendőrség most tovább folytatja a nyomozást.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 4-én az időjárás: eső, hűvösebb, sok helyütt csapadék.

— Hirlaplók sztrájkja. Szerajevből táviratozások: A horvát kereskedelmi kamara küldöttsége holnap érkezik Szerajevba. Ez alkalomból a szerajevói kereskedelmi kamara nagy ünnepségeket fog rendezni. Ezekre az ünnepségekre nem hívták meg a sajtó képviselőit és ezért a lapok elhatározták, hogy a látogatásról egyetlen sor tudósítást se fognak írni.

— Kossuth Ferenc csodadoktora. Budapestről jelentik: Szász József volt képviselő érdekes embert mutatott be ma Kossuth Ferencnek. Kánya Sándor székely ember az illető, aki állítólag olyan szert talált ki, amely a reumát biztosan gyógyítja. Kánya orvosságát, amelyről állítása szerint már igen sokan, — köztük előkelő urak is, — meggyógyultak, Kossuth Ferenc is meg fogja próbálni.

— A városi főorvos nyugalmában. Amint már megírtuk, a város érdemes főorvosa, Posgay Lajos dr. beadta a városhoz nyugdíjazás iránti kérelmét, amelyben hivatkozással a közszolgálat terén eltöltött több évtizedes működésére, nyugdíjazását és állásától való felmentését kéri. A főorvos beadványa a következőleg hangzik:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Hosszu, — közel 38 évi tényleges szolgálat után, melyből 17 évet mint városi kerületi orvos, 21 évet mint tiszti főorvos töltöttem el, bekövetkezettnek érzem az időt, hogy a szolgálattól visszavonuljak s a tek. törvényhatóságtól felmentésemet s nyugdíjaztatásomat mély tisztelettel kérelmezzem. A város szolgálatában állva kezdettől végig lelkiismeretesen, tudásom, tapasztalásom minden erejével törekedtem a szám ruházott tisztnak megfelelni, erélyesen működtem a közegészségügy érdekében s javára a város nagyérdemű közönységének. Hivatásomhoz képest többször szálítam szembe az időszakonként felmerült járványokkal, népbetegségekkel, közhasznú egészségügyi indítványokat, javaslatokat terjesztettem elő és szorgalmaztam, melyek nagyobb részben életbe léptek, végrehajtottak, kisebb részben a pénzügyi viszonyok miatt halasztást szenvedtek. Kezdeményeztem 1889-ben az orvosi hivatal szolgálati ügyrendjét az akkori polgármester szankciója után a közjó érdekében, vállvetve tisztársaim buzgó közreműködésével minden irányban s mindezt ideig érvényesítem. Midőn ezen rövid visszapillantást magamnak megengedni bátorodom, jogosultnak tartom magamat a Tek. törvényhatóság elismerését remélhetni s magamat mély tisztelettel kegyeibe ajánlom. Arad, 1910. május 3.

Posgay Lajos dr.,
t. főorvos.

A főorvos nyugdíjazása ügyében a nyugdíjbizottság legközelebb összeül s amint előrelátható, Posgay Lajos drt érdemeinek méltatásával nyugdíjazásra ajánlja.

— Nagy sikkasztás Bukarestben. Bukarestből jelentik: A román kereskedelmi minisztériumban óriási sikkasztásnak jöttek nyomára. A sikkasztási ügyben a minisztérium legelső hivatalnokai vannak kompromittálva. Már eddig több letartóztatás történt. Az el-sikkasztott összeg több mint egy millió frank. Orleanu kereskedelmi minisztert, aki jelenleg nincs Bukarestben, táviratilag hívták haza.

— Pofozkodik a jelölt öccse. Budapestről jelentik: Kinos botrány volt ma délelőtt a nyugati pályaudvaron. Móhr Béla budapesti ügyvéd szentesi képviselőjelölt vonatra akart szállni, amikor Molnár Sándor, Molnár Jenő szentesi függetlenségi jelölt öccse megtámadta és kétszer arcul ütötte. Az inzultusnak az az oka, hogy Móhr Béla állítólag tulerős fegyverekkel küzd a kerületben Molnár ellen. Az ügynek lovagias uton lesz folytatása.

— Nem engedik el a katonaságot. Budapestről jelentik: Sztéryni József volt államtitkár Schmidt Károly volt képviselő társaságában ma felkereste Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt és támogatását kérte a hadügyi kormány azon határozata ellen, hogy a Sztéryni kerületében lévő Feketealom, Vielőmba és Köröstyényfalva községekből a katonaságot áthelyezik. A miniszterelnök megígérte, hogy kérelmeket melegen fogja pártfogolni.

— Új királyi ügyész Aradon. A m. kir. igazságügyminiszter Eckensberger Károly komáromi kir. ügyészt az aradi kir. ügyésséghez helyezte át.

— Megostromolt templom. Nyiregyházáról jelentik: Csunya botránynak volt színhelye tegnap a husvéti istentisztelet alkalmával a napkori görög kath. templom. A falu népe, amely már régóta gyűlöli Malmos József kántort, a templomban istentisztelet alatt úgy a kántort, mint Nemes Gyula papot megtámadta és megverte. A segítségükre sietett egyháziak kiszorították a népet a templomból és magukra zárták az ajtót. Erre a falubeliek megostromolták a templomot. Nagykállóból azonban csendőrség jött és kiszabadította az életveszedelemben levő egyháziakat. Köles Andrást, a felbujtót letartóztatták.

— Körözött házasságszedelő. A pestvidéki büntetőtörvényszék elfogatási parancsot adott ki Seré Jenő Imre bodzásujlaki születésű 26 éves fotografus ellen, akinek lelkét a házasságszedelgések és egyéb csalások egész sorozata terheli. Seré Jenő, aki állandóan legyestényei és püspöki Seré Jenő Imre néven szerepelt és azt állította, hogy az anyja grófnő volt, főleg tapasztalatlan nőket fosztogatott. Egy házasságközvetítő révén megismerkedett egy gépirónóval, akinek öszeköttetése révén városbázi irnok lett. Pénzt csalt ki a nőtől, eljegyzést tartott, de az esküvőt a végletekig halasztotta. Időközben egy bárónővel is megismerkedett, akitől ezer koronát vett el. A hivatalában rájöttek üzeneteire és hamarosan elcsapták. Később egyszerre nyolc-tíz nővel is járt jegyben, akiket rendre megpumpolt. De megkárosított több kereskedőt is. Mindenütt vőlegényi voltára hivatkozott, ékszer és butort vásárolt hitelbe. A rászédettek közül eddig Eichel Lipót ujbpesti ékszerész jelentette fel, aki kétszáznyolcvan koronáját siratja. Seré, mikor tudomására jutott, hogy üzeneteit teleplezték, megszökött Ujbestről.

— Kirabolt vasúti pénztár. A dombovári csendőrség táviratilag értesítette a budapesti rendőrséget, hogy ma reggel ismeretlen tettesek álkules segélyével az állomás főnökség épületébe hatoltak és az állomási pénztárt kirabolták. A rablók minden valószínűség szerint vonaton menekültek el.

— Bepörölt királyné. Hihetetlenül hangzó hírről értesülünk liaszaboni táviratok nyomán. E szerint Manuel király nagyanyja ellen egy esődbejutott kereskedő tömeggondnoka körülbelül százezer frank erejéig pört indított. Az adósság még Carlos király idejéből való, amikor az uralkodóház hölgytagjai tudvalevőleg rengeteg módon költek és mindent hitelre vásároltak. A költségeket egy ideig a tengerészeti kormány fedezte és flotta gyakorlatok költségei gyanánt számolta el, ami akkoriban Liassabonban nyílt titok volt. Később Carlos király azt követelte a kormánytól, hogy az uralkodóház adósságait, több mint száz millió koronát kamatmentesen konvertálja. E miatt az egész kabinet lemondott. Néhány nap múlva pedig végbement a véres tragédia. Mária Pia, anyakirályné hitelezője, a ki most esődbe jutott, előbb a kormánytól kérte a számlák kifizetését, de ott hiába követelözött és fenyegetözött. Most tehát a tömeggondnok bepörölte a király nagyanyját.

— Családi dráma. Lucernből jelentik: Tegnap egy Weiber nevű esődbe jutott kocsigyáros agyonlőtte a feleségét. A gyilkos azután agyonlőtt egy Gau nevű hentesmestert és egy asszonyt megsebesített. Végül maga ellen fordította fegyverét, de önmagán ejtett sebesülése nem halálos.

Uj cipő és uridivat üzlet!

RÓNA JENŐ

cipő és uridivat üzlete

Arad, Andrassy-tér 17. (Reinhart házban)

megnyilt.

Dus választék legjobb minőségű mindennemű férfi, női és gyermekcipők, uri kelegyek és legizlésesebb nyakkendők és sétatokból szabott olcsó árak mellett.

Avilághírű Stop cipők kizárélagos raktára.

Kérem kirakatom szives megtekintését.

2001

Kitűnő tisztelettel

Róna Jenő.

— Elfogott cigánykaraván. Dema Gusztáv nadabi szatócs és hentes a román ünnepekre nagyobb mennyiségű húst tartott eladásra s mivel nem régen kifosztották a mészárszékét, óvatosságból őrt állított a mészárszék elé. Nem sokára különös zajt hallott s így lármát csapott. A kutyákkal sikerült egy betörőt lefogatni s az éjjeli őrökkel bekísértette a község házára. Másnap Debreczeni simándi csendőrszervezetnek sikerült a többi betörőt is elfogni, akik a község határában tanyázó kőbörgények voltak. Sok értékes lopott ruhaneműt, ezüst tárgyakat, egy kézi pénzgépjárat és sok pénzhamisításhoz való ércet találtak náluk. Nagyon valószínű, hogy a vidéken történt betöréseket is ezek a cigányok követik el.

— Talált gyermekhulla. Az Óvár-utca 6. számú ház felére eső helyén ma délután munkások egy fiú magzat hulláját találták meg. Az orvosi vélemény szerint a hulla körülbelül egy hete feketik e helyen. A két hónapos magzaton a külső erőszak nyomát fedezte fel a vizsgálat. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Öngyilkosság. Feldmüller Julia 21 éves eselédleány, lakásán Beresényi-utca 8. szám alatt öngyilkossági szándékból marólugot ivott. A mentők kórházba szállították. Szerelmi bánat kergette az öngyilkosságba.

— Amig imádkozott. Luta Tódor nadabi baptista hívő ingatlan vagyonát pénzzé tette. Ezután disznó kereskedéssel akart foglalkozni. Pénteken este feleségétől elment imádkozni s míg oda volt, ismeretlen tettes kifeszítette az ablakot s azon keresztül behatolt a szobába. Feltörte a láda fiókját s onnan 2200 koronát vitt el. A baptista teljesen vagyontalan maradt.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban május 1. és 2-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Kugelman György napszámosnak Rozália nevű leánya, Gruici Mihály napszámosnak György nevű fia, Marinkás Imre vasúti mozdonyfűtőnek Ilona Erzsébet nevű leánya. Meghalt: Fogt Adám 67 éves háztulajdonos, Kleits János 5 éves fiú, Szigmeth Mária 2 napos leány, Kotilla Gyula 1 éves fiú, Agoston Bálint 39 éves boltiszolga. Házasságot kötött: Hős János kovácssegéd Rácz Katalinnal, Krausz Henrik kereskedelmi utazó Klein Margittal, Hancz Simon kereskedő Volhammer Katalinnal, Izsák Jakab villamos szerelő Stern Irmával, Balázs Mihály máv. kocsirendező Nagy Annával.

— Vásárló közönség szives figyelmét felhívjuk Róna Jenőnek Andrassy tér 17. szám alatt újonnan megnyílt legelegánsabb cipő- és uridivat üzletére. Nevezett, ki 12 évig helyben a Turul cipőgyár üzletvezetője volt, minden tekintetben méltó új vállalatánál is a nagyközönség további támogatására.

— Üzletvezető változás. A „Turul” cipőgyár r.-t. aradi Andrassy-tér 13. sz. Minorita-palota alatt lévő főraktára vezetésétől addigi üzletvezetőjét, Róna Jenő urat felmentette és május 1-től Weinberger Vilmos urat bízta meg ezen fiókraktár vezetésével, kinek szak-képzettsége és előzékenysége továbbra is biztosítani fogja a n. é. közönség teljes megelégedését.

1978

— Francia likörök legbiztosabb készítésére — házilag — a likör aroma 1 füveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatása.

Természeti vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszertárakban.

SCHULTES ÁGOST Szinye-Lápocnál Salvator-forrás-vállalat, Budapest, Rudolfsrtp. 8.

Színházi pletykák.

— Fővárosi levél. —

(A festett haj.) Szirmai Imre a régi Nemzeti Színház előtt találkozik Gyenes Lászlóval. Már messziről köszön neki és mosolyogva siet feléje, míg Gyenes tekintete merőn tapad Szirmai barna fűrtéire.

— Mondd meg nekem, Imre, — mondja Gyenes — mivel fested a hajadat?

Szirmai megdermed a csodálkozástól.

— Hogy én festem a hajamat?

— Persze, hogy fested. Különböznél hogyan lehetne ilyen szép barna?

— De kérlek, az a természetes színe...

— Ugyan ne beszélj! Hízen egyidősek vagyunk... nézd meg az én hajamat, egészen szürke. Mert én nem festem...

— De ha mondom, hogy én sem...

— Nekem beszélhetsz!

Szirmai sértődötten távozik. Másnap a véletlen megint összehozza Gyenessel. Ezúttal a gőzfürdőben. Szirmai rettenetesen megőrül és karonfogja Gyenest:

— Gyere csak!

— Hová?

— A tüss alá. Be fogom bizonyítani, hogy a hajam nincs festve.

Ezzel odaáll a zuhany alá és félóráig huzatja a hajára a vizet. Gyenes nézi nagy nyugalommal.

— Na? — kérdezi Szirmai diadalmasan. — Félóráig dől rá a víz és még sem változott meg a színe. Hát festem a hajamat vagy nem?

— Fested. Valami jó, vizálló angol festékekkel.

Most már Szirmait is előnti a méreg és dühösen kiáltja:

— Hát hogyan bizonyítsam be, hogy nem festem a hajamat?

Mire Gyenes pokoli nyugalommal feleli:

— Öszölj meg!

(Jánoska politizál.) Fényes Annuska, a legkisebb primadonna, most már annyira belejött a primadonnáskodásba, hogy vendégszerepel is, sőt bizalmas társaságban a politikáról is nyilatkozik.

A múlt héten Szegeden vendégszerepelt a Király-Színház csodagyermekke, a Jánoska bájos címszereplője. Hangverseny után bámulóinak társaságában a vendéglőbe ment, ahol csak úgy ontotta a frappáns ötleteket, sőt még politikai nyilatkozatokat is tett. Ő szívből Tisza-párti és aki Justh nak a hive, azt kitagadja barátai táborából. Amikor megkérdezték tőle, hogy miért szereti úgy Tiszát, így felelt:

— Először is bihari gyerek vagyok, másodszor Tiszának van igazsága, harmadszor pedig Justh egy veszedelmes ember.

— De hiszen magácska nagy politikus! — mondotta erre a szomszédja.

— Az vagyok, bácsi, bizony az vagyok! — felelte önérzetesen a kis Annuska.

— Talán még mandátumot is vállal majd?

— Persze, hogy vállalom! persze, hogy vállalom... De mondja csak, bácsi, — mi az a mandátum?...

(Az üstökös.) A Vigaszínház gárdája, hogy a berliniek kezdték meg vendégszereplésüket, egy kicsit szétrebbent. A tíz napi szünetet ki vidéki vendégszereplésre, ki meg külföldi kéj- és tanulmányutra használja fel.

Az utazáshoz persze pénz kell, a pénzt a színművész ilyen esetekben előleg formájában kapja és ezért jelent meg a minap a színház két fiatal tagja Faludy Gábor igazgatójánál.

— Kedves direktor ur, — mondták — egy hétre Berlinbe akarunk menni, legyen kegyes, utalványozzon nekünk ezer-ezer korona előlegét.

Faludy Gábor ilyen esetekben leül és megírja az előleg-utalványt. De ki írhatja le a két fiatal művész csodálkozását, amikor a direktor egyszerűen azt felelte:

— Nem adok.

Annyira meg voltak lepve, hogy azólni se tudtak. Ezért a direktor törte meg ismét a csendet:

— Akarjátok tudni, kedves barátaim, hogy miért nem adok?

— Hogyne akarnók tudni! Sőt nagyon kíváncsiak vagyunk.

— Hát az üstökös miatt... a Halley-üstökös miatt...

— Tessék?

— Igen, igen. Jól tudjátok, hogy május tizen-nyolcadikán vége lesz a világnak. Nos, kedves barátaim, az én pénzemem ti nem fogjátok magatokkal vinni a másvilágra...

—Y.—

AZ ARADI KOZLONY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

Rendkívüli olcsó árakban árusítunk

férfi öltöny, felöltő és fiu ruhákra tiszta gyapju szöveteket.

LEICHNER és FLEISCHER

Arad, Szabadság-tér 17. — Telefon 475. szám.
Kizárólagos posztó gyári raktár. 1166

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, máj. 3.

A májusi eső — ha nem kapjuk bőségesen — áldás a vetésekre, amelyek ez idő szerint jól állanak, kérdés azonban, hogy a sok oszpadék nem-e lesz kárakra.

A gabonaüzlet irányzatában a megindult szilárdság megállapodott.

A mai piac a kedvezőtlen időjárás folytán gyengén volt látogatva.

A mai piacon eladásra került:

Buza	11:20—11:30
Tengeri	5:40—5:50
Rozs	7:60
Zab	6:60
Arpa	6:10

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, május 3.

Amerika ¼-el olcsóbb. Készárú: Kínálat és vételkedv korlátozott, 6 ezer mm. változatlan.

As csak 50 kilométert számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	5.85—5.86	5.87—5.88
Buza 1910. októberre	10.60—10.61	10.62—10.63
Buza 1910. májusra	12.28—12.29	12.25—12.26
Rozs 1910. októberre	8.27—8.28	8.30—8.31
Zab 1910. októberre	6.60—6.61	6.60—6.61

Zárni 5 órakor.

Oestrák hitelrészvény	—	—	—	665	—
Magyar hitelrészvény	—	—	—	822.75	—
Városi villamos vasúti részvény	—	—	—	386.50	—
Közüti vasút	—	—	—	718	—

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1910. évi május hó 4-én:

C) bérlet.

C) bérlet.

S A S F I Ó K

(L'Aiglon.)

Dráma 5 felvonásban. Írta: Edmond Rostand. Fordította: Abrányi Emil.

SZEMÉLYEK:

Ferenc, herceg Kápolnay J.	Gentz	Kulcsár L.
Metternich Szendrey M.	Camerata	Zalay Margit.
Mária Lujza Novák Irén.	Lorget Teréz	Harmath J.
A főhercegnő Kun Irén	Lord Cowley	Szabó Gyula.
Bombelles Keller I.	Ormeister	Szabó Gy.
Ditrichstein Nagylán I.	Flambeau	Keszler Ede.
Báró Obenaus Szabó Lajos.	Prokesch	Vass Jenő.
Az orvos Szabó S.	Foresti	Boda Ferenc.
Attaché Ajtay Ödön.	Sedlinsky	Polgar S.
A szabó Delly Lajos.	Ferenc császár	Várnay Jenő.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Színház-tér mellett.)

Műsor 1910. május 4-én, szerda:

1. Az elromlott vízvezeték. Komikus. — 2. Hogy utaznak Afrikában? Természet után. — 3. Mindég költő. Nevetető. — 4. CID. Dráma. — 5. Kolbászaru. Komikus. — 6. Egyiptom. Természet után. — 7. Feleségem és a nagybátyám. Kacagtató. — 8. Egy indus gycersfutó kalandja. Dráma.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Május 11., 12. és 13-án este ½ 9-kor

A f i s i d.

Írta: Király Pál. 130 színesen vetített és 6 mozgófényképpel.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTÉR.

Dr. Székely Inigó

fogorvos

lakását Széchenyi-utca 2.

(Domokos-ház) I. emelet

helyezte át.

Valódi brünni szövetek

Egy szelvény
3.10 m. hosszú
elegendő teljes férfi-
ruházat
(kabát, nadrág és mellény)
ára csak

1 szelvény 7 korona
1 szelvény 10 korona
1 szelvény 12 korona
1 szelvény 15 korona
1 szelvény 17 korona
1 szelvény 18 korona
1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért
éppoly felöltő-szöveteket, turista-lodent, selyemkam-
garnt gyári áron küld a mindenütt ismert meg-
bizható és szolid posztógyári raktár

az 1910 évi tavaszi és nyári idényre.
Siegel-Imhof, Brünn 4.

Minták ingyen és bérmentve.

6811

Nagy előnyre szolgál mindenkinek, ha szövet-szük-
ségét direct a gyártáshelyén Siegel-Imhof cégnél
rendeli. Óriási forgalma miatt állandóan a legna-
gyobb választék a legújabb szövetekből, SZABOTT,
LEGOLCSÓBB ÁRAK! Bármily kis megrendelés tel-
jesítése szigorúan mintahű és figyelmes.

VILÁGHIRŰ
BRÜNNI SZÖVETEK
GYÁRI ÁRAKON.
ETZLER-DOSTAL BRÜNN
KIVÁLÓAN ELŐNYÖS BESZERZÉS FORRÁS
KÖRÖK TANULÓEGYESÜLETÉNEK ÉS AZ ALKAL-
MAI SZAKMÁSOK EGYÜLETÉNEK SZÁLLÍTÓI
MINTÁK MEGTEKINTÉSÉRE FELKÉRJÜNK BÉRMENTVE.

6792

SZÉKELY-SELTERS

AZ EMÉSZTÉST ELŐSEGÍTI
AZ ÉTVÁGYAT FOKOZZA.

idült gyomorbajok és az emésztő szer-
vek hurutos bántalmainál nélkülözhetet-
len. Az emésztést elősegíti és az étvá-
gyat fokozza.

Aradon képviselő és nagybani raktár:
Kardos Miklós, telefon 647. Kapható:
Daimel Lajos, telefon 98. Dürr Kocsárd,
telefon 130. Éles Ármin, telefon 44. Fär-
ber Lajos és Testvére, telefon 311. Nagy
Farkas, telefon 268. Ehrenfeld Ignác stb.
cégeknél és minden jobb vendéglőben és
kávéházban.

6735

Bérmálás
alkalmára.

Ugy egyszerű, mint
legfinomabb

bőr és csont
imakönyvek

igen olcsón,

legnagyobb választékban

kaphatók

Kerpel

Izsó

331

könyvkereskedésében

Aradon,

Andrássy-tér 20. (Fischer
palota.)

Telefon 385. szám.

90.000 kötetes kölcsönkönyvtár.

30.000 kötetes

zenemű-kölcsönző intézet.

PETROSAFROL

Bevált készítmény a hajnövés előmozdítására, a fejbőr erősítésére, hajhullás és korpaképződés megakadályozására.

A Petrosafroltól a haj selyempuha, rugganyos lesz.

ÁRA 1 KORONA.

361

6 üveget ingyen láda és csomagolásban bérmentve küld

FÖLDES KELEMEN

gyógyszertára ARAD.

Minden üveghez részletes utmutatás van mellékelve miként használandó a készítmény és miként ápoljuk hajunkat, hogy az egészséges szép s tömör legyen.

A készítmény ártalmatlanságáért teljes garanciát vállalok.

Aradvármegye közigazgatási bizottságától.

1769—1910. M. B. szám.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. minister ur f. évi április hó 9 én kelt 20753—910. sz. intézkedéssel a m. kir. államvasutak céljaira Konop község határában szükséges az alábbiak szerint a berzovai körjegyzőségi székháznál közszemlére tett kisajátítási tervben és összeírásban tüzetesen körülírt területekre nézve a kisajátítási eljárást az 1881. évi XLI. t. c. 32. §-a értelmében elrendelte.

Az eljárás megejtése végett ennél fogva bizottságként Schill József vm. főjegyző elnöke alatt Szathmáry Gyula közigazgatási bizottsági és Bécsy Dezső törv. bizottsági tagokat, jegyzőül pedig Heppes Aladár tb. főjegyzőt küldjük ki.

Az eljárás megejtésére határideőül 1910. évi május hó 21. napjának d. u. 3 óráját tűzzük ki, helyéül pedig a konopi vasúti állomást jelöljük meg.

A bizottság kiküldetéséről, valamint az eljárás határidejéről konop község előjáróságát, illetve a berzovai körjegyzőt a kisajátítási tervrajz és összeírás kiadása mellett oly utasítással értesítjük, hogy a tervrajzot és összeírást a berzovai körjegyzőségi székháznál a tárgyalást megelőzőleg f. évi május hó 6—20 ig bezárólag tegye közszemlére, s úgy erről, mint a tárgyalás idejéről az érdekelt feleket egyenként, s ezen felül a helyi szokáshoz képest a hirdetmény kifüggesztése és dobszó útján haladéktalanul értesítse.

Megjegyezzük egyidejűleg, hogy a kiküldött bizottság az 1881. évi XLI. t. c. 34. §-a alapján a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelték közül senkisésem jelenik meg.

Az érdekelteket pedig figyelmeztetjük, hogy a tárgyalás alkalmával minden tulajdonosnak jogában áll a kisajátítási terv ellen, — s minden telekkönyvi érdekeltnek a felajánlott ár ellen felszólalni s kifogásait jegyzőkönyvbe vétetni. Ennek elmulasztása a már többször idézett törvényeink 36. §-ában körülírt jogkövetkezmennyel jár.

A megjelenés elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs. Miről a kiküldött bizottsági tagokat és jegyzőt, a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségét, valamint a kisajátítási terv és összeírás egy példányának csatolása mellett a berzovai körjegyzőt értesítjük.

Arad, 1910. évi április hó 27-én.

A főispán és alispán

Schill József,
főjegyző.

1981

Jyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér. 421

Szab és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik ha az izzadó részeket „Peppo“-val ecseteljük. A mirigyeket kiszáruja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a polosának még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Hajvesztő

„Depillor“. E csodahatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnövés alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ára utasítással együtt 1 korona.

Idéalís

legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „NITER“. A világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedül készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában ARAD,
Andrássy-tér 22. sz.
a megyeházzal szemben. —

Nagy Occasió!

Minden versenyen túl olcsó árak az alanti elősorolt árukban

MAUTNER R.

olcsó áruhaza

1923

ARAD, Hunyady-utca 1. szám.

Megrendelések vidékre is pontosan szállítva'nak utánvétellel.

	Ezelőtt	Most
Angol Zephir	méterje 50 kr.,	mtr. 35 kr.
Finom Moto Delain	40 " "	25 " "
Moto Voal	40 " "	25 " "
Festő Cretonok	35 " "	22 " "
Szines szerb vásznak selyem csikkal	32 " "	23 " "
Zephirek	36 " "	18 " "
I hatszemélyes Damaszt teríték	27 " "	11 " "
I garnitúra ágysterítő	frt. 6.50 kr.,	frt. 3.10 kr.
I egész jó minőségű	7.50 " "	4.50 " "
I vég 23 méter Kanavas	9.50 " "	5.50 " "
I 5/4 szeles 23 mtr vászon vékony szálú	11.— " "	5.60 " "
I 1/4 " 23 " vastag	8.— " "	4.90 " "
6 drb vászon törülköző	9.50 " "	5.50 " "
I flanel takaró	2.50 " "	1.50 " "
	3.— " "	1.50 " "

ezen kívül még több e szakmába vágó cikkek igen olcsón lesznek eladva. Női és férfi szövetek fél áron.

MAUTNER R. olcsó áruhaza

ARAD, HUNYADY-UTCA 1.

Üzleti órák reggel 7-től 12 ig, 1/2-től este 1/2-ig.

Allandó gépiró, gyorsíró és könyvelő-tanfolyam!

megnyílik 1910. május hó 1-én, Forray-utca (gróf Hunyady-palota.)

Tanórák a nap minden szakában.

Csak magának a gépirásnak tanítja **rendkívül mérsékelt**, mert módot akarok nyújtani a LEGSZEGÉNYEBB SORSUNAK is, hogy az összes rendszerű gépek kezelését elsajátítva, jól fizetett állást vállalhasson.

Beiratkozni lehet:

Ziffer Sándor

ÖSSZES IRÓGÉPEK MŰSZAKI

INTÉZETE cégnél

Arad, Szabadság-tér 16.

Telefon: 513.

1881

APRÓ HIRDETÉSEK.

Használt férjruhákat

stb. veszek legmagasabb árban, ugyisintén használt butorokat is. Próbá hívás kifizetődik. Menczer Márton Zsidó-templom épület. 1744

Házmesteri állást keres

egy fiatal gyermektelen házaspár, ki a vízvezetéki szerelést is érti. Cim a kiadóban. 1878

Háztulajdonosok figyelmébe.

Célszerű beosztású házbérlőknek kaphatók Pichler Sándor papír- és írószer-kereskedésében, Szabadság-tér 1. 1902

Deák Ferenc-utca

40. sz. házban egy modern, kényelmes lakás, mely áll 8 szoba és minden hozzátartozó mellékhelyiségből május 1-re kiadó. Bővebbet ugyanott. 1969

Boltberendezés

rőfős és rövidáru üzlethez olcsón eladó Lázár Vilmos-utca 3. 1944

Kat éve

nálunk szolgáló szakácsnénk június 1-én nyugalomba vonul, jól főző szakácsnénk jelentkezhetnek Rozsnyayéknál, Eötvös-utca 1. szám I. emelet. 1994

Cukrászdában

elárúsitónőnek felvétetik egy jó házból való leány. Cim a kiadóhivatalban. 1990

1500—2000 holdas

nagybirtokot Aradmegyében megvételre keresünk. Halmai és Strausz Arad, Weitzer János-u. 9. 1982

Olcsó divat album.

Tavaszi, nyári saison Blous, alj, Costüm, kabát minták. Ára 60 fillér Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. Telefon: 517. sz. 167

Bérmálás alkalmára!

Ugy egyszerű, mint legfinomabb bőr- és csont imakönyvek igen olcsón kaphatók Kerpel Izso könyvkereskedésében Aradon, Andrassy-tér 20. sz. (Fischer-palota). Telefon 885. sz. 90,000 kötetes kölcsönkönyvtár, 30,000 kötetes zenemű kölcsönző intézet. 525

Ka cigarettázik

használjon Progress szivarkahüvelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Német ajku

kisasszonyt keresek 2 leány és egy fiu gyermekem mellé, ki már ily minőségben hosszabb ideig alkalmazva volt. Ajánlatok Steiner Ferencné Déva kéretnek. 1997

Társat keres

jól jövedelmező kereskedelmi üzlethez szolid fiatal kereskedő 4—5000 korona betéttel. Ajánlatokat „Szolid alap” címen a kiadókba kér. 1991

10 hold lucerna

vetés termése egészben vagy 1000 □-öles részletekben eladó Bocskai-tér 6. sz. a. 1948

Jóforgalmu

fűszerüzlet és vendéglő tekepályával jutányosan eladó. Cim a kiadókban. 1995

Egy jókarban

levő igás kocsit és egy pár kalcsos szerszámot vennék. Garay Károly. Hajó-utca 4. sz. 1992

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-utca 7/a. Telephon 199. sz. 1931

Bármilyen

üzletnek megfelelő helyiség azonnal átadó. Cim a kiadókban. 2000

Kivatalnok

ajánlkozik az esti órákra irodai munkák végzésére. Cim a kiadókban. 2013

Fiatal prinő

házvezetői állást keres, ovadékkal rendelkezik, úgy a külső, mint a belső házimunkákat érti, ily minőségben alkalmazva volt. Leveleket „Házvezető” jellegével kérek e lap kiadóhivatalába. 1999

Tisztesseges

magányos nőnél nő kvartélyos felvétetik. Cim a kiadókban. 2012

Intelligens fiatal nő

ki a háztartásban jár-as, gazdaságnak ajánlkozik plébaniára vagy magányos urhoz. Cim a kiadókban. 2011

Modern

földszinti v. első emeleti uri lakás kerestetik a főtéren vagy annak közvetlen közelében. A lakás 5 szép szoba, előszoba, fürdőszoba és megfelelő mellékhelyiségekből állhat. Ajánlatokat lakás jellegével a kiadóhivatal továbbít. 487

Uj épületfa üzlet!

Van szerencsém a t. c. építő és épített közönség szives tudomására hozni, hogy a **Radnai-uti vármáznál uj épületfa üzletet nyitottam**, hol mindennemű épület és asztalos anyagban nagy raktárt tartok és azt a **legjutányosabb árban árusítom**.

Az anyagnak elszállítását a város területén bárhova **ingyen eszközölöm**. 1282

Ajánlom továbbá saját mészkemencében termelt

I. oszt. építőmészet

waggonkénti szállításra, valamint saját erdőből termelt

tüzifát.

Léceci portland cementgyár egyedelárusítója nagyban és kicsinyben.

Telefon 752. szám.

BRAUN ADOLF,
fakereskedő.

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

Czipész-üzletemet

műhelyemmel együtt

Boros Béni-tér 9. sz. alá helyeztem át,

hol raktáron tartok saját készítményű mindennemű női- és férficipőket legjutányosabb árak mellett.

Mérték utáni rendeléseket izléses kivitelben pontosan elkészítek ugyisintén javításokat is.

További szives pártfogást kér, kitünő tisztelettel

Czernóczky Imre,

uri és női cipész. 561

Egy üzletvezető,

ki a rőfős- és rövidáru szakmában teljes jártassággal bír, úgy, hogy egy nagyobb vidéki mezővárosban lévő vegyesáru üzletben a fenti szakmát önállóan vezetni képes, továbbá egy, a vas szakmát teljesen értő fiatal segéd

azonnal felvétetik.

Tudakozódni lehet a kiadóhivatalnál. — Román nyelv tudása is okvetlen megkívántatik. 1996

Az OLLA több mint 2000 orvos által legmegbízhatóbbnak ajánlva.

OLLA

Gummi kö-lőnőgarnázs A tudomány mai állása szerint bebizonyított leg-jobb létező Gummi övzár

Kapható minden gyógy-szertárban és drogériák-ban.

552

Követelje azonban, hogy a szállítója annak csak OLLA-t adjon és ne engedjen magának csekélyebb értékű alány utánszót mint egy oly jó feldolgozás. — Az elárult helyek kimutatásáért, árjegyzékét és eredeti propagandá-ja reklámot ingyen kád az OLLA gummi-kö-pont Wien 11/124. Praterstrasse No. 57.

Üzlet átvétel!

Értesítem az igen tisztelt közönséget, hogy a Lujza-utca 2. sz. alatt levő 1818

kenyér és fehérsütődét

átvettem és azt személyesen tovább vezetem. Főtörekvésem lesz, hogy az igen tisztelt vevőimet jó kenyérrel és péksüteménnyel szolgáljam ki.

Naponta 3-szor friss sütés!

Szives pártfogást kér

özv. Argyelán Györgyné

LUJZA-UTCA 2.

Költözködők figyelmébe

ajánljuk

DIAMANT

villanyvilágítás berendezőt

kinek

gáz és villanycsillár

raktára 1792

Atzél Péter-u. 2.

Bohus udvarban van.

Pontos és olcsó munkát végez
Telefon szám 595.

Akar nősülni?

Hölgyektől (ezek között olyanok, törvénytelen gyermekkel, testi hibával stb.) 5—500.000 korona vagyonnal fel vagyunk hatalmazva megfelelő férjet keresni. Csakis urak (ha vagyonnélküliek is), akiknek komoly szándékuk van és gyors házassághoz akadály nincsen, irjanak e címre: L. Schlesinger, Berlin 18. Deutschland. 678